DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 sen.
№ 244, 3. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Otrdien,
19. oktobrī, 1943. g.

Redakcija: Daugavpilī, Cietokšņa ielā 42. Tālruņi: atbildīgais redaktors 2493, redaktori 2494, saimniecības vadītājs un kantoris 2212, informātori 2211, tālsarunas 2501. Tek. rēķ. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Ādolfa Hitlera (Brīvības) ielā 1, tālr. 31636 un 21550; Rēzeknē, Br. Skrindu ielā 15, tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī. Abonēšanas nauda iemaksājama visās pasta nodaļās.

Sapņi un patiesība ZASV

DZ. Ir pats par sevi saprotams, ka visās kara vedēju nometnēs nenogurstoši strādā izgudrotāji, lai radītu jaunus ieročus un uzlabotu jau esošos. Visā kara vēstures norisē vienmēr ir bijis tā, ka jauni uzbrukuma ieroči rada jaunas aizstāvēšanās iespējas, un ka jaunas aizstāvēšanās metodes, savukārt, novedušas pie vēl jaunāku uzbrukuma ieroču izveidošanas. Amerikāņu izgudrojumos, sevišķi, ja kara laikā par to kaut kas ir kļuvis zināms atklātībā, grūti atšķirt sapņus no patiesības. Bet to mēs mierīgi varam atstāt speciālistu ziņā. Mums, kā žurnālistiem neitrālās valstis, starp frontēm ievērības cienīgs ir tas, kas šeit ir kļuvis zināms par tamlīdzīgiem amerikāņu plāniem un par ko pat aklāti diskutē laikrakstos.

Vispirms runā par jauniem slepeniem ieročiem, ar kuriem amerikāņi visdrīzākā laikā nākšot klajā. To ir veseli četri:

1. ZASV strādājot pie kāda jauna milzu bumbvedēja konstrukcijas, kura bumbu krava daudzkārt pārsniegšot līdz šim esošo tipu kravu.

2. Tiekot strādāts pie kādas jaunveida bumbas radīšanas, kas spēšot sist cauri visas kara kuģu bruņas.

3. Tiekot strādāts pie kāda jauna pretzemūdeņu ieroča, kura iedarbība pārspēšot dziļuma bumbu iedarbību.

4. Tiekot konstruēts miniatūrlidaparāts, kas visisākā laikā ar vislielāko ātrumu var braukt atmuguriski un būšot tik kustīgs, ka spēšot apgriezties vismazākajā aplī.

Bez tam tiekot konstruēti trīs jauni iznīcinātāju tipi, kuri pārspējot visus līdzšinējos tipus un kuru darbības radiuss tāpat pārspēšot visu līdzšinējo.

Tie visi ir tikai tumši minējumi, kam netrūkst īsti amerikānisko pārspīlējumu. Taču no tā redz, kādas nozares nodarbina amerikāņu domas un kas amerikāņiem sagādā vislielākās raizes. Gaisa terrors vēl arvienu iedvesmo amerikāņu fantaziju, un zemūdeņu karš, kā arī japāņu flote, acīm redzot, ir tās rūpes, ar kurām amerikāņi vēl vienmēr nav tikuši galā. Par pieteikto «milzu bumbvedēju» amerikāņu gaisa spēku šefs generālis Henrijs H. Arnolds raksta, ka ar šīm mašīnām gaisa karā esot jāpanāk «revolūcija». Ja šinīs fantazijās ir kaut kas patiess, tad, acīm redzot, tie ir lidaparāti, ar kuriem amerikāņi no jauna grib mēģināt sasniegt Japānu un Tokiju.

Kāds cits temats, kas ierosinājis amerikāņu izgudrotāju fantaziju, ir problēma, kā totālas britu salu blokādes gadījumā Amerika tās varētu apgādāt pa gaisa ceļu. Radās ideja, ka pietiktu ar 100 lidaparātiem, lai no Amerikas uz Angliju nogādātu tik daudz atūdeņotu pārtikas līdzekļu, ka pietiktu visu britu iedzīvotāju apgādei. Viens vienīgs kuģis varot transportēt tik daudz atūdeņotu pārtikas līdzekļu, cik seši kuģi neatūdeņotu pārtikas līdzekļu. Amerikā esot nodarbinātas jau 125 firmas ar pārtikas līdzekļu atūdeņošanu, kuru lielākā daļa tiekot piegādāta armijai un flotei. Ievērības cienīgs šinī plānā paliek tas, ka rēķinās ar totālu Anglijas blokādi, un šim gadījumam arī radusies fantastiskā ideja ar 100 lidaparātiem piegādāt visiem britu iedzīvotājiem nepieciešāmos barības līdzekļus atūdeņotā veidā.

Cik lielas raizes amerikāņiem sagādā zemūdeņu karš, redzams no tā, ka amerikāņu izgudrotāji arvien nodarbojas ar domām, kā pasargāt Atlantika konvojus. Pirms vairāk kā gada radās mazliet dārgā ideja, ka lielākiem preču kuģiem jāved līdzi katapultu lidaparāts, kam uzbrukuma gadījumā jāstartē, jāapkaro uzbrucēja zemūdene. Cīņai beidzoties, lidaparātu atstāj jūrā, pie kam pilots var cerēt, ka to izzvejos no ūdens. Tagad ziņo par kādu izgudrojumu, kas padarīšot iespējamu šāda katapultu lidaparāta izzvejošanu. Ziņojumā sacīts: Ferijas lidaparātu fabrika izstrādājusi sistēmu, ar kuru katapulta lidaparātus var atkal uzņemt klājā; šī sistēma pastāv mākslīgā skrejceļā, kas pagatavots no kabeļiem. Šo ceļu pēc lietošanas var atkal salikt, tā kā tas uz kuģa aizņem ļoti maz telpas. Pēc lidaparāta katapultēšanas skrejceļu no kuģa pakaļgala nolaiž ūdenī. Ar sevišķu ierīci kabeļi tiek tā izstiepti, ka lidaparāts uz šiem kabeļiem var nosēsties. Riteņu vietā lidaparātam ir pierīkotas V-veidīgas sliedes, kas piekļeras kabeļiem. Kad tas ir noticis, mākslīgo skrejceļu līdz ar lidaparātu var atkal uzvilkt klājā.

Mēs amerikāņu izgudrotāju fantaziju negribam noliegt. Pievestie piemēri interesē arī mūs. Tie māca divas lietas: fantazija par uzbrukuma ieročiem aprobežojas vienīgi ar jaunām bumbu terrora mašīnām un trīsceturtdaļas skaļ atvaires ieročus, vai nu attiecībā uz varbūtējiem Anglijas apgādes plāniem, vai konvoju aizsardzību un zemūdeņu kara atvairī.

Izjaukti ienaidnieka pārrāvuma mēģinājumi Pripetas grīvas rajonā

Smagās atvaires cīņas pie Kremenčugas turpinās

Vadoņa galvenajā mītnē, 1943. g. 17. oktobrī.

Bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo:

15. oktobrī pavēstītā Zaporožjes tilta gala nocietinājuma evakuācija norisinājās plānveidīgi lielās austrumu atiešanas kustības ietvaros. Vadība un karaspēka vienības, veicot šo atiešanu, sevi izcili pierādīja. Visi ieroči, kara rīki, apgādes un saimniecības mantas atvāktas atpakaļ pāri ienaidnieka no gaisa un zemes apdraudētiem Dņepras tiltiem. Sevišķa līdzdalība militāri svarīgu ierīču izpostīšanā, upju pāreju veidošanā un laikus veiktajā aizsprosta uzbēruma un visu tiltu uzspridzināšanā bija sapieņiem.

Abās pusēs Melitopolei vakar atsisti stipri padomju uzbrukumi, pie kam pretuzbrukumā iznīcinātas ienaidnieka kaujas grupas. Vācu karaspēka vienības turklāt saņēma 648 gūstekņus un ieguva 50 lielgabalus.

Dienvidaustrumos no Kremenčugas boļševiki arī vakar koncentrētiem spēkiem turpināja savus pārrāvuma mēģinājumus. Tie smagās cīņās visumā atsisti. Vietēja rakstura iebrukumi nosprostoti. Iznīcināti vairāk nekā 120 tanki.

Arī pārējās Dņepras vidusteces vietās ienaidnieka uzbrukumi neguva panākumus.

Ziemeļrietumos no Čerņigovas un rietumos no Smoļenskas ar neatslābstošu niknumu turpinās smagās cīņas. Sīvās atvaires cīņās aizkavēts ikviens ienaidnieka pasākums. Boļševiki cieta smagus zaudējumus.

Pārējā austrumu frontē notika tikai nelielu apmēru vietēja rakstura cīņas.

Dienviditalijā, rietumu frontes sektorā, ienaidnieks uzbruka vācu no Volturno atvilktajiem kaujas posteņiem. Kapujas un Kompobasso telpā notika niknas cīņas. Ienaidnieka mainīga stipruma uzbrukumus atvairīja. Nakts prettriecienā padzīti uz laiku ielauzušies brituziemeļamerikāņu spēki.

No pārējiem frontes sektoriem saņemtās ziņas liecina par pastiprinātu artilerijas un triecienvienību darbību.

Vidusjūras austrumos bumbvedēji un stukasi sekmīgi uzbruka kādai ienaidnieka salas bazei.

Nedaudzi ienaidnieka traucētāji lidaparāti pagājušā naktī pārlidoja Vācijas rietumu daļu, kur ar bumbām radīti tikai nenozīmīgi ēkū postījumi.

Vācu bumbvedēji pagājušā naktī bombardēja atsevišķus mērķus Anglijā.

Vadoņa galvenajā mītnē, 1943. g. 18. oktobrī.

Bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Ziemeļos no Azovas jūras atsisti stiprāki ienaidnieka kājnieku un tanku uzbrukumi.

Dienvidaustrumos no Kremenčugas vācu vienības visu dienu izcīnīja smagas atvaires cīņas pret stipriem ienaidnieka spēkiem. Vakar pie tam sašauti vēl 43 tanki.

Kāds vācu tanku korpuss ģenerālleitnanta Hosbacha (Hossbach) vadībā divu nedēļu ilgās cīņās Pripetas grīvā izjauca kādu bīstamu ienaidnieka pārrāvumu un pretuzbrukumā iznīcināja divas boļševiku strēlnieku divīzijas un vienu tanku brigādi. Ienaidnieks pazaudēja 3500 saskaitītus krituŝos, gandrīz 2000 gūstekņus, 200 lielgabalus un lielāku skaitu tanku, prettanku šauteņu, granātu metēju, kā arī cita veida smagos un vieglos kājnieku ieročus. Ziemeļrietumos no Čerņigovas, frontes vidējā sektorā, kā arī rietumos no Smoļenskas boļševiki turpināja savus atkārtotos pārrāvuma mēģinājumus un vācu pozicijām uzbruka ar stiprākiem spēkiem arī dienvidos no Veļikije Lukiem. Ienaidnieku visur cīvās cīņās, un pašu apņēmīgos prettriecienos atvairīja. Norobežoti vietēja rakstura iebrukumi.

Ģenerālleitnanta Šlemera (Schlemmer) vadītā Saksijas 134. kājnieku divizija par savu izcilo stāju smagajās cīņās ziemeļaustrumos no Gomeļas izpelnījusies sevišķu atzinību.

Dienviditalijā vietēja rakstura cīņas notika tikai frontes rietumu un vidus sektoru dažās vietās. Atsisti britu-ziemeļamerikāņu spēku triecieni Volturno lokā. Iepriekšējo dienu cīņās vācu vienības saņēmušas gūstā vairākus simtus britu un amerikāņu kareivju.

Vācu kaujas lidaparāti Vidusjūras austrumu daļā guva tiešus bumbu trāpījumus kādam ienaidnieka kreiserim.

Pagājušā naktī daži ienaidnieka lidaparāti nometa nedaudz bumbu Vācijas rietumu un ziemeļu apgabalos.

Gaisa spēki vakar dienā un naktī uzbruka atsevišķiem mērķiem Dienvidanglijā un it sevišķi Londonā. Gūti labi panākumi. Neatgriezās 1 pašu lidaparāts.

Jaunatnei jāveido nākotne

Reichsministra Špēra uzruna kara rūpniecībā strādājošiem jauniešiem

DNB. Berlīnē, 18. oktobrī. Kādā Berlīnes lieluzņēmumā notika trešā 1943. gada strādājošās jaunatnes sanāksme, kuras degpunktā bija bruņošanās un produkcijas reichsministra Špēra uzruna 6 miljoniem jauniešu, kas šodien darba un saimniecības dzīvē pilda svarīgus pienākumus. Šai sanāksmē reichsministrs deklarēja kara laika tālākā darba paroli.

Pēc oberbanfīrera Šrēdera (Schroeder) apsveikuma vārdiem, īsu uzrunu teica Vācijas jaunatnes vadītājs Aksmans, sveicot reichsministru Špēru kā Lielvācijas vadoņa celtnieku un architektu.

Reichsministrs Špērs pēc tam teica: «Cīnīties spējīgie mūsu vīri ar savām asinīm aizstāv vācu dzīves telpu, viņu sievas strādā bruņošanās fabrikās, un visi, kas vien spēj strādāt, arvien vairāk iekļaujas šai varenajā nācijas spēku sadarbībā. Vācu jaunatne te nestāv sāņus. Jūsu palīdzība gaisa uzbrukumos,» teica reichsministrs, «jūsu darbs uzņēmumos un jūsu piedalīšanās Vācijas pretgaisa aizsardzībā būs cienīgi pārstāvēta pašreizējā kara vēsturē.

Sevišķie uzdevumi un kara nopietnība viegli ierosina noiet no jaunatnes dzīves īstā satura, proti, no mācīšanās, no izglītošanās un gatavošanās nākamiem dzīves grūtumiem. Un tomēr tieši pašreizējais karš nepārprotami rāda, ka tikai produkcijas kvalitāte, techniskais pārākums un mūsu zinātnes progress var dot karavīriem bruņojumu, ar kuru iegūt uzvaru. Pēc uzvarām vainagotām kara beigām šis prasības vācu tautai būs vēl plašākas. No viņu piepildījuma izšķirsies, vai mums vēlākās paaudzēs paliks mūsu dzīves telpa un līdz ar to eksistence. Blakus varonīgajai, no senseniem laikiem mantotai vācu tautas stājai vēl jābūt arī techniskam parākumam. Mūsu tautas lielums, mūsu saimniecības struktūra tādēļ prasa, lai mēs savai tautai saglabājam augstāko garīgo pakāpi. Jo vairāk technika progresē, jo vairāk nākamās paaudzēs pacelsies vācu tautas līmeņa jautājums, vai esam šīm prasībām sekojuši.

Pēc desmit līdz divdesmit gadiem nācijas liktenis būs jūsu rokās. Apzinieties to un domājiet, ka vācu kvalificētā strādnieka spējas, mūsu inženieru techniskās zināšanas un mūsu zinātnieku principiālie pētījumi ir stūrakmeņi, uz kuriem mēs šodien ceļam savu nākotni. Pašreizējais karš sniedz technisku progresu nenojaustos apmēros. Pašreizējā kara techniskie rezultāti jums atvērs jaunu pasauļu vārtus, kas aizraus katru par techniku sajūsmināties spējīgu cilvēku.

Pašreizējā karā gūtajam progresam dabas spēku pārvaldīšanā nav piemēra. Mūsu zinātne un technika ir guvusi nenojaustas sekmes. Šo sekmju izvērtēšana jums un līdz ar to visai tautai nesīs labumu tikai tad, ja nacionālās un sociālās valsts politika un garīgās atziņas arī turpmāk pārvaldīs mūsu rases domas un jūtas. Ieturot šo stāju, mēs nekad nebūsim technikas vergi, bet vienmēr tās kungi, izmantojot to pastāvīgi nācijas labā. Šī nostāja rūpēsies par to, lai technika un kultūra kļūst par mūsu vienību. Vienīgi šis priekšnoteikums novērsīs bezdarbu un postu saimniecībā, kā arī izlauzīs ceļu uz skaistu dzīvi.

No jūsu stājas šai laikā ir atkarīgs, vai jūs varēsit pildīt šos pienākumus un uzdevumus.»

Smaga atvaires kauja rietumos un dienvidrietumos no Smoļenskas

Boļševiki atkal uzsākuši uzbrukumus dienvidrietumos no Veļikije Lukiem

Rietumos un dienvidrietumos no Smoļenskas jau piekto dienu turpinās smaga atvaires kauja. Ienaidnieks savu galveno triecienu sagatavoja ar artilerijas viesuļuguni, kas ilga pusotras stundas un triecienā 4 km platā frontē raidīja 6 divīzijas. Šaurā telpā koncentrētie boļševiku spēki jau sava izejas stāvokļa rajonos vācu artilerijas ugunī un stipru bumbvedēju un stukasu spēku uzbrukumos cieta smagus zaudējumus. Kad ienaidnieks pārgāja pretuzbrukumā, tas pie tam nokļuva arī ļoti stipras artilerijas sprostugunī. Boļševiku viscauri atvairīja sīvās tuvcīņās un prettriecienos, tā kā tie cieta ļoti smagus dzīvā spēka un materiālu zaudējumus.

Dienvidrietumos no Veļikije Lukiem boļševiki 15. oktobrī ar jauniem tanku un kaujas lidaparātu spēkiem atkārtojā uzbrukumus. Jāatzīmē, ka šis jaunais boļševiku uzbrukums izvērties par smagu ienaidnieka neveiksmi, jo boļševikiem savi pasākumi bija jāsamaksā ar sevišķi smagiem zaudējumiem. Pēc boļševiku atvaires kaujas laukā saskaitīti 1850 krituši ienaidnieka karavīri. Vācu rokās bez 120 gūstekņiem krita 15 prettanku lielgabali, 89 ložmetēji, 31 granātu metējs un 170 mašīnpistoles. Kopā ar krituŝiem un ievainotiem ienaidnieka zaudējumi ir ap 5000 vīru.

Pēc sagūstīto boļševiku izteicieniem, starp tiem atrodas vairāki ģenerāļi, 2 boļševiku pulka komandieri un kādas strēlnieku divīzijas štāba priekšnieks.

Boļševiki atkārtoti pieprasa Vidusjūru

DNB. Stokholmā, 18. oktobrī. Budapeštas laikraksta «Peseti Lloyd» Ženēvas korespondents ziņo, ka Londonā arvien lielāku nemieru rada boļševiku prasības pēc robežām ar Vidusjūras telpu. Boļševiki neapmierinātos tikai ar Besarabijas atgūšanu, bet prasītu jaunus Rumānijas apgabalus, lai sasniegtu kopēju robežu ar Bulgāriju. Bulgārijā tādā gadījumā vajadzētu notikt režīma maiņai, kas to tāpat «brīvprātīgi», kā savā laikā Baltijas valstu republikas, ietilpinātu Padomju savienības sastāvā. Boļševiku tuvošanās Vidusjūras telpai būtu uzbrukums britu svarīgākai vēl atlikušajai varas sfairai.

Lielvācija atzinusi Filipīnu republiku

DNB. Berlīnē, 17. oktobrī. Lielvācijas ārlietu ministrs fon Ribentrops Filipīnu republikas prezidentam pēc oficiālā paziņojuma saņemšanas, ka Filipīnās radīta neatkarīga republika, telegrafiski paziņojis, ka Lielvācijas valdība atzīst Filipīnu republiku. Bez tam ārlietu ministrs Filipīnu valdībai un tautai nosūtījis labākos Lielvācijas valdības un vācu tautas laimes novēlējumus.

Dvēseles mieru!

Oktobra svētdienās vienkopus pulcējas lauku ļaudis no Latvijas apriņķiem un pagastiem, lai kopēji atzīmētu pļaujas atceri.

Dienas nosaukums iezīmē kaut ko svinīgu un nopietnu. Tā vien liekas, ka Pļaujas dienu atzīmēšanā ienāk atmiņās baltā ziema, rūzganais pavasaris, krāsainā vasara, dzeltenais rudens ar visu pārdzīvoto. Gandrīz reliģiskā cēlumā šīs atmiņas pamirdz viņu apcerēšanai un izpratnei.

Nav jānoliedz, ka pagātne satinusies vēstures bargajās uguns drānās, un dažreiz mēs esam sajutuši, ka nupat pietrūks elpas un visam būs beigas. Tie ir bijuši cilvēcīgi vājumu mirkļi, bet tiem jātiek pāri, ja latviešu tauta vēlas noliekties pie mūžības akas un ieelpot dzīvinošo un vēso mūžību. Tādēļ vājuma brīžos man gribētos, lai ikviens zinātu un neaizmirstu dedzinošo vēstures patiesību un atziņumu: «Kas grib baigajās dienās palikt stiprs, — tas arī kļūs mūžam liels».

Daudzi piemēri māca šīs atziņas nopietno dziļumu. Piem., Džordano Bruno, sodītais ar, nāves sodu sadedzinot, spožo dzirksteļu apņemts, neizkliedza nožēlu un sāpju vārdus, bet klusi izteica stipruma un pārliecības domu: «...un tomēr zeme griežas!» Kristus, krustā sistais, neteica lāstus, bet apzinājās savu lielo mīlestības spēku pasaules apskaidrošanai, klusi dvesa visgaišāko lūgšanu: «Tēvs, piedodi, jo tie nezina, ko tie dara». Vai atkal Kartagas grūtajos brīžos sievas un meitenes ziedoja savus skaistos matus, lai nepietrūktu tauvu jaunajai flotei. Viņas neraudāja, bet atdeva, neprasot sev nekā, un tas ir viņu lielums un tēvzemes leģenda. Arī latvieši, savās visgrūtākajās stundās, kad 1941. g. 14. jūnijā daudzi gāja pretim nezināmam liktenim, ir teikuši ugunsvārdus, kas apbur ar savu dedzinošo spēku un nevaldāmu ticību: «Mēs tūkstoši aizbraucam. Tautas stiprums nezudīs. Tēvzeme neies bojā, un būs stipra mūsu valsts, ja palikušie ziedosies un ko svētāku turēs augstu pāri savām personīgām interesēm. Jāņuguņu vietā iededziet ugunis sirdīs, un līgošanas vietā lai skan kaujas dziesmas. Gādājiet, ka arī mēs vēl redzam dzimto zemi. Bet visvairāk gādājiet par to, lai viņa būtu tāda, ka tur būtu prieks atgriezties. Visu Tēvzemei!» Vai tāda tauta varētu pazust, kuras tūkstoši gājuši asinskārās čekas žņaugos bez lieka patosa, klusi apskaidroti ar baigu skaistumu un aukstu loģiku: «Visu Tēvzemei!» Un tomēr, ja ir bijuši brīži pagājušos četros gada laikos, kad mēs it kā būtu sajutuši elpas trūkumu, tad tie bijuši tikai sīki vājuma mirkļi. Patiesībā latvietis iet pretī jaunai Pļaujas dienai bezbailīgs un drošs. Latvietis apzinās, ka cildens lielums atkarājas no izturības dienās, kas sadeg bargā mirdzumā. Tādēļ apliecinām, ka grūtības un ciešanas nav nicināmas, bet tām jāpiešķir reliģisks cēlums. Vienmēr būtu nemaldīgi jāapzinās, ka tauta, kura nebūs spējīga izturēt baisos brīžus — kļūs glēva, un viņas beigu dienas izskanēs kā joku luga.

Ja gribam latvieši arī turpmāk būt, tad jāizvairās no nespēka stundām, jo līdz šim vēsturē esam cienījuši drāmas un traģēdijas, un nevis komēdijas. Tauta, kas mīl nopietnību, cienīs un vienmēr atzīs arī saturīgos Makša Šēlera vārdus: «Cilvēks — vēstures karoga nesējs vētrā!» Mēs neatsakāmies nest savu vēstures karogu Eiropas visbangainākās dienās. Tā ir auksta un nepielūdzama loģika, kas neietilpst joku lugās, bet rada drāmai un traģēdijai.

Kur rast tādu spēku, kur iegūt tādu stāju, lai ārpus aukstās loģikas nebūtu nespēka stundu? Ģetzemanes notikums var nākt katrai tautai, ja tad viņa parāda savu lielo dvēseles mieru, — tā atklājusi savus nebeidzamos spēka avotus. Tādēļ nemeklēsim nekādas pārsmalcinātas, raibas un lētas gudrības, bet sapratīsim tūlīt, ka spēka sākums mūsos pašos un tas ir mūsu zilais putns, mūsu lielais dvēseles miers. Zeme taču arī māca šo gudrību: sēklas uzdīgst tikai zemes mierā, tur viņas nostiprina savas saknes, lai nestu vārpu košumu. Tā no dvēseles miera iznāk spēki mūžības iegūšanai, mūžības vārpu briedināšanai.

Pļaujas dienu atcerēšanas gadījumos atzīmēsim arī to, — kas spēj mierīgs būt, tas skatīsies briesmās; kas briesmās skatīsies un nesalīms — tas iegūs aukstu loģiku, un kas būs viņas varā,— tas būs sava spēka apziņā. Te ir mūsu lielais noslēpums, kurā iegūstam savu nākotnes gribu, savas vēstures ticību un domu. Tas ir noslēgts rinkis, no kā nedrīkstam iziet, lai nezaudētu savu gājumu.

Mēs zinām ka spēki dod tautai lielumu un izturību, un tos iegūstam no

(Turpinājums 2. lapp.).

Nākošā nedēļā ar ziedojumiem naudā un mantās atbalstīsim Tautas Palīdzības svētīgo darbu!

dvēseles sākuma. Bet no kurienes tad dvēselē ienāk lielā miera apziņa? No kurienes un kas viņu dod? — Tā ir mūsu tēvzeme. Vajaga tikai sevi pārdzīvot aizmigušo mežu daiļumu ziemas zvaigžņotā naktī, kluso strautu ritēšanu siltā pavasara rītā, skanīgu vasaras vakaru tālās pļavās un sarkanu un dzeltenu lapkriti rudens klusumā, tad šie pārdzīvojumi vienmēr nomierinās sīkos satraukumus. Tādēļ pļaujas dienā, klusībā apceļot spēka nozīmi, ieņemsim savā zināšanā arī visus spēka avotus, lai visgrūtākos brīžos būtu viņu ciešajā tuvumā.

Tikko iztirzātais ir priekšnoteikums mūsu tālākai rīcībai. Un jāsaka, kā mūsu zēni frontē jau rīkojas. Ar savām aslnim tie nomazgā putekļus no Latvijas svētā vārda. Viņi ir stipri sevi un savā dvēseles mierā, ko ieguvuši, klausoties mūsu mūžīgās zemes balsis. Tie ir kļuvuši par aizrautīgo pamatnoteikumu praviešiem. Lai mūsu zēniem seko visa viņu mazā tauta. Sapratīsim to, ka ir jādod, lai saņemtu, jo visi, kas lieli, ir devuši, tādēļ arī saņēmuši. Mēs ziedosim, lai pastiprētu, un došanai esam sagatavoti, jo mūsu sirdīs iegājusi visaukstākā loģika: «Visu Tēvzemei!»

Fr. Grīnbergs.

Propagandas trupas apmeklējums Indrā

12. oktobrī Indru apmeklēja propagandas trupa, sniedzot iedzīvotājiem izsmejošu frontes stāvokļa raksturojumu, izklīdinot baumu fabricētāju radīto nospiesto iedzīvotāju garastāvokli. Runātājs unsvēra, ka nekad un ne zem kādiem apstākļiem boļševiki netiks pielaisti Latvijas robežai. Lai katrs savā sētā mierīgi turpina darbu, ceļot tās ienesīgumu. Ir jāpanāk, lai Latgales zemkopis paceltu savas saimniecības līmeni līdz tam ienesīguma stāvoklim, kādu uzrāda saimniecības pārējos Latvijas novados.

Kuplā skaitā sapulcējušies iedzīvotāji sniegtos paskaidrojumus uzklausīja ar drošu paļāvību un šķīrās atmesa līdz uz savu sētu stipru ticību urvarai un stingru apņemšanos raženā darbā celt savu saimniecību labklājību.

SMILTĀJĀ GULDĪTS KĀRTĪBAS SARGS

Dagdas kapsētā 11. oktobrī liela Jaužu pulka pavadītu smiltājā guldīja Dagdas 6. iecirkņa kārtības sargu Konstantīnu Rapšu, kas krita cīņā ar banditiem. Svētrunu teica Dagdas R.-katoļu draudzes dekāna vietnieks.

Daugavpils apriņķa priekšnieks majors Kamaldnieks nolika vainagu augstākā policijas vadītāja, žandarmērijas vadītāja un novada komisāra vārdā un izjustos vārdos cildināja kritušā kārtības sarga augsto pienākuma izpratni un lielo tēvzemes mīlestību. Dagdas vācu robežapsardzības komisāra vainagu nolika komisāra pārstāvis. Dagdas 6. sec. kārtības dienesta priekšnieks Jānis Puriņš savā un iecirkņa darbinieku vārdā nolika vainagu un pieminjas vārdos aicināja visus kopējam darbam un cīņai pret bandītiem. Vēl vainagus nolika Ezemieku pag. C grupas pārstāvis skolot. Sauligrieze, Ezemieku pag. pašvaldības pārstāvis, Dagdas pag. pašvaldības pārstāvis Vl. Dreimane un daudzi citi krituļā dēlu tuvi.

Sekmēsim Tautas Palīdzības ziedojumu vākšanu

Eg. Tautas Palīdzības Daugavpils lauku apriņķa priekšnieks, apriņķa vecākais A. Budže, sakarā ar Tautas Palīdzības ziedojumu vākšanu no 24. līdz 31. oktobrim, norāda visiem iecirkņu priekšniekiem aktīvi piedalīties darba sekmēšanā. Ziedojumu darba sekmīgākai izvešanai talkā pieaicināmi visu iestāžu darbinieki. Lai rastu nepieciešamos līdzekļus Tautas Palīdzības mērķu sekmēšanai, darbam jāpieiet ar uzņēmīšanos un plānveidību. Ziedojumu vācējiem jāapmeklē katra lauku sēta, lai neatrastos neviena māja pagastā, kura nebūtu sniegusi savu ziedojumu tautas grūtdienu likteņa vieglināšanai. Ziedojumu vācējiem, iegriežoties lauku sētās, iedzīvotājiem jāpastāsta par Tautas Palīdzības mērķiem, jo tādējādi ziedojumu svarīgums kļūs skaidrs visiem iedzīvotājiem. Ziedojumos var pieņemt ne tikai naudu vien, bet arī naturālijas. Ļoti svarīgi tieši Latgales trūkumcietēju atbalstam ir naturālijas, tāpēc jāaicina ziedot produkti, apģērbi, vilna, lini, mājturības priekšmeti, malka un tamlīdzīgas lietas.

Neviens visniecīgākais ziedojums netiks uzskatīts par nenozīmīgu, jo arī no mazākiem ziedojumiem sanāks lielas vērtības, kas būs ļoti svarīgs atbalsts trūkumcietējiem.

Ziedojumu vākšanas akcijas laikā līdz ar Tautas Palīdzības mērķu un uzdevumu propagandu arī jāizved kāpinātā tālcinieku vervēšana. Tautas Palīdzības iecirkņu vadībai sevišķa vērība jāpiegriež tieši organizētības jautājuma labākam atrisinājumam kā darbu izvedot, tā arī to nobeidzot. Pārskati Tautas Palīdzības Daugavpils lauku apriņķa vadībai par ziedojumu vākšanas rezultātiem, kā arī visi vākšanas dokumenti sakārtojami un iesūtāmi laikā. Iecirkņos savākto naudas ziedojumu kopsumma telefoniski paziņojama noteikti 1. novembrī.

Tautas Palīdzības Daugavpils lauku apriņķa priekšnieks, apriņķa vecākais norāda arī visiem pagastu vecākiem, cik vien un kā iespējams, atbalstīt šīs akcijas sekmīgu izvešanu. Pagastu vecākiem apkārtrakstos izvedama iespējami plaša propaganda, lai pagastu iedzīvotāji būtu iepazīstināti ar ziedojumu vākšanas nozīmi. Arī pagasta administrātīvais sadalījums — rajoni un desmiti iesaistāmi ziedojumu vākšanā. Naturāliju novietošanai jāiekārto telpas, kā arī jānorīko pajūgi naturāliju nogādāšanai sāvākšanas punktos. Pagastu valžu amatpersonām un citiem pagastu ierēdņiem jāizpalīdz arī ziedojumu vākšanas organizēšanas un izvešanas darbā.

Sakarā ar notikumiem pierobežā un banditu postījumiem, sevišķi bieži rodas vajadzības pēc naudas un naturāliju pabalstiem. Atbalsta sniedzēja šobrīd ir Tautas Palīdzība, tāpēc no ikviena tautieša sagaidāmi devīgas rokas un atsaucīgas sirdis, lai rudens ziedojumu vākšanas darbi vainagotos panākumiem.

IZSTRĀDĀ PLĀNU TP ZIEDOJUMU VĀKŠANAI KRĀSLAVĀ

17. oktobrī kopējā apspriedē pulcējās Krāslavas TP organizācijas vadītāji un pilsētas sabiedriskie darbinieki, lai izstrādātu plānu TP rudens ziedojumu vākšanas akcijai.

Līdzšinējais Krāslavas pilsētas TP organizācijas darbs vainagojies labām sekmēm. Talcinieku skaits no 130 pieaudzis uz 280. Novembra sākumā organizācija nodomājusi rīkot 2 vakarus ar teātra izrādēm. Skaidrs atlikums domāts brīvprātīgo [illegible] viru ģimeņu atbalstam.

Sācies jaunais mācību gads Daugavpils skolās

M. Latgalieši šajā mācību gadā ir visčaklākie, jo tieši Daugavpils un pārējā Latgales novada skolās mācības sākās 18. oktobrī, kā tas bija paredzēts ar Ingliņbas un kultūras ģenerāldirekcijas pirmo rīkojumu, kurpretī pārējā Latvijā skolas sāks darbu tikai 25. oktobrī.

Vakar agrā rīta stundā no saviem dzīvokļiem uz skolām plūda bērnu pulciņi, un visās pilsētas ielās drīzdēja jaunatnes čalas, kas kopā pagājušā pavasara, kad skolu jaunatne iznīkīda pa lauku sētām, bija apklusušas. Jaunais mācības gads sākās ar svinīgiem dievkalpojumiem visu konfesiju baznīcās, kur ieradās skolnieki savu atbildinātāju pavadībā. Pēc tam katrai skolai atsevišķi notika laicīgs mācību gada ievadījuma akts, kur uzrunas sacīja skolu vadītāji. Savās uzrunās audzinātāji unsvēra, ka jaunais mācību gads sākts nopietnā laikā un ka šogad skolām būs jāstrādā ar lielākām vai mazākām grūtībām, tomēr tās visas jāpārvar, lai jaunatne smeltos jaunas zināšanas. Jau vienu mācības gadu šajā kara laikā skolu durvis bija aizvērtas, tāpēc šogad šāds stāvoklis nedrīkstētu atkārtoties, jo otrs mācībām zaudēts gads būtu vēl lielāks šķērslis jaunatnes tālākai izglītībai.

Zīmīgu uzrunu saviem audzēkņiem sacīja Daugavpils I ģimnazijas direktors E. Sablovs, uzsverot, ka šoruden ir trešā reize, kad skolu durvis veras nopietnos kara apstākļos. Frontē tagad cīnās nevien tēvi, bet arī jaunekļi, kas aizstāvēji skolas solu un grāmatas apmainījuši pret šauteni. Dzimtenē palikušie savu darbu var turpināt tikai tad, ja frontes vīri drošsirdīgi pilda savus pienākumus un atvaira tēvzemei briesmas. Tāpēc, jauno mācību gadu uzsākot, katram jābūt skaidrībā par sava darba svarīgumu. Ja šādos grūtos apstākļos skolas tomēr uzsāk savu darbu, tad audzēkņiem jāsaprot, ka viņu labā ziedotas daudzās pūles un ka tās jāattaisno ar čaklu, neatlaidīgu darbu. Jaunieši pagājušā vasarā lauku saimniecībās strādājuši nopietnu darbu, bet patreiz iesūtāmais skolā nav ne mazāk svarīgs. Ar pēdējo katrs jaunietis kaldina gara ieroču, kas nepieciešami katram tautietim atsevišķi un visai tautai tās kopībā. Tā tauta, kam ir stipri gara ieroči, kaut arī savā vienībā maza, tomēr uzvarēs.

Vakar mācības sāka gandrīz visas Daugavpils tautskolas un visas vidējās mācības iestādes. Starp tām jaunu mācības gadu uzsāka arī Daugavpils valsts mūzikas skola.

Mācītājs P. Apkalns guldīts dzimtenes smiltainē

L. Pēc neilgiem tālumā pavadītajiem gadiem dzimtene svētdien Brāļu kapos uzņēma mūsu armijas mācītāju Pēteri Apkalnu. Piemiņas brīdī Domu baznīcā atvadīties no aizgājēja bija ieradušies leitnānts ģenerālīdirektors O. Dankers, Latviešu brīvprātīgo leģiona ģenerālinspektors ieroču SS ģenerālleitnants R. Bengerskis un daudzi redzami valsts un sabiedrīski darbinieki.

Tas bija baigajā gadā, kad ap latvju tautas redzamākiem darbiniekiem aizvien noteiktāk savilkās draudu loki. Pie tiem, kas nemēģināja liekties šo draudu priekšā, piederēja arī mācītājs Apkalns, kas visu mūžu bija atradies cīņtāja rindās. Tomēr bija pienācis mirklis, kad ticamākais bija uz kādu laiku pārmainīt cīnas poziciju, lai cīnā varētu stāties jaunas apstākļos. 1940. gada pavasarī mācītājs Apkalns atstāja dzimteni un devās uz Gotu (Tīringenā), cerot no turienes drīz atgriezties, lai atkal piedalītos atjaunotā cīņā. Liktenis tomēr bija lēmis citādi. Pēru pavasarī pienāca sēru ziņa, ka 4. februārī pēkšņi izbeigusies viņa gaitas. Tā bija skumja vēsts, jo no dzīves bija aizgājis ievērojams tautas dēls un redzams cīnītājs, kura mūža darbs varēja rast vēl tālāku piepildījumu. Atceroties aizgājēju, kas bija tik paļāvīgs mūsu tautai un karaviriem, prāv. Kullitis savā svētrunā pakavējās pie mācītāja Apkalna mūža gaitām, kurās daudzkārt esam viņu skatījuši drošā cīnītāja posteņi. Svētrunu vēl teica arī Cēsu draudzes mācītājs Hermanis, bet gala un svētīšanas vārdus — archibīskaps Dr. T. Grīnbergs. Pēc piemiņas brīža sēru gājienā devās uz Brāļu kapiem.

«Mācītāja Apkalna» svētrunā pie kapa vietas teica mācītājs E. Bergs, «ar savu virtšķīgo nostāju un personību kā arī savām runātāja dāvanām bija tas, kas sekmēja mūsu karaviru saites patriotiskās audzināšanas darbu, uzceļot latvju cīņtāju sirdīs sev dižu neaizmirstamības piemineklī.»

—

Britu pesimisms

DZ. Britu komūnistu laikraksts «Daily Worker» sūdzas par to, ka Čerčils savā pēdējā runā apaksnamā esot nepietiekoši izcēlis sarkano armiju. Laikraksta militārais korespondents sadusmots aizrāda uz to, ka vesela virkne militāro aprindu Anglijā un ZASV vairāk ticot vācu bruņoto spēku virspavēlniecības ziņojumiem nekā Maskavas ziņojumiem. «Daily Worker» tālāk kritizē visur vērojamo nostāšanos uz vācu viedokļa, pēc kura visa vācu atiešanas kustība austrumos esot notikusi pilnīgi plānveidīgi.

Savos tālākajos paskaidrojumos arī britu komūnistu militārkritiķim, kaut arī netieši, tomēr jānāk pie tās pašas atziņas. Protams, esot jāpielaiž, ka boļševiku sagūstīto vācu karaviru skaits esot uzkrītoši zems, un ka boļševiki visā vācu atiešanas kustības laikā neesot ievadījuši nevienu plaša apmēra ofensīvu. Vācu frontes mugurkauls nekādā veidā neesot salauzts. Vācu virspavēlniecības rīcībā esot vēl arī plašas telpas, kuras tā varot operēt. Boļševiku armija turpretim sīvajās vācu atvaires kaujās esot cietusi smagus cilvēku un materiāla zaudējumus, pie kam vācieši nekādā gadījumā nav bijuši spiesti bēgt.

Slepkavības uzbrukums Kampobasso pilsētai

Kādā britu - amerikāņu terrora uzbrukumā Molises galvaspilsētai Kampobasso, kas atrodas augstu Abrucas kalnos, samērā mazā pilsēta gandrīz pilnīgi izpostīta, un liela daļa civiliedzīvotāju aprakta zem drupām.

Kad pilsētas arkibīskaps noturēja sēru dievkalpojumu, kurā iedzīvotājiem bija jāsapulcējas zem klajas debess, jo doms un pārējās Kampobasso baznīcas bija sagrautas, piepeši parādījās britu-amerikāņu lidotāji, no jauna uzbrūkot un bombardējot kūpošās pilsētas drupas. Britu - amerikāņu piloti dievkalpojumam sapulcējušos ļaudis līdz ar viņu virsganu apšaudīja ar klāja ieročiem, pie kam līdz ar daudzām sievietēm un bērniem tika nogalināts arī pie altāra stāvošais arkibīskaps.

DAUGAVPILS LATVIEŠU BIEDRĪBAS KORIS

šodien atjauno darbību. Plkst. 18.30 Kr. Valdemāra ielā 38 notiks pirmais mēģinājums. Mēģinājumā lūgti ierasties visi agrākie koŗa dalībnieki, kā arī aicināti pieteikties jauni dziedātāji.

Apariet zemi rudenī!

Tas ceļ ražas un prasa mazāk darba roku nākošā gadā

APTUMŠOŠANAS NOTEIKUMI

jālevēro no plkst. 17.07 līdz 7.06.

Eiropas klimats kļūtu labāks, ja...

Zeme pieder cilvēkam un mūsu kustīgais mums, eiropiešiem. Mēs varam ar to darīt, kas vien mums tīk, mēs varam ietekmēt pat laiku. Par šiem plāniem un iespējamībām intervesantas lietas pastāsta vācu žurnāls «Signal».

1941./1942. gada ziemu beidzot pierādīja, ka laika šaušana nav mākslīga. Pirms pieciem vai gadiem visos laikos un vēsturē. Alpos un Francijā, Itālijā un pie Reinas varēja atrast «laika bēgļaku», negaisam turēties ar tiem šīva mākoņos, lai sutrīcētu gaisu un novērstu bistamās krusas veidošanos, vai arī šīva, lai panāktu līgi kāroto lietu. Ap gadsimta mainu šaušanas mēģinājumus pārtraucu. Speciālisti apgalvoja, ka šie šāvieni nemaz mākoņus neaizskārušot, ka visa laika šaušana esot mākslīga no vienas gala līdz otrum...

Bet tagad pierādījums šķita gūts. Visu ziemu uz Eiropas austrumu robežām simtiem tūkstošiem bēgļaku stobru dūmu un taktī sajāva debesis tūsaināi un ugunī. Zemīgpamātas ar savu sprāgstošuru plosīja mākoņus, noskaldīdamī lēdapurīti sirsnastīja mākoņu segu tā ar stvēm, dzenvārpstām sakūla gaisa masas.... Un rezultāts bija patīk sala pieveduļajā Krievijā kopā simts pēdesmit gadiem nepiedzīvoti barga ziema.

Nākamajā ziemā austrumu frontē netika mazāk šauts, ir pilnīgi pamats domāt, ka pat vairāk, bet gaidītā ledarbība izpalika: šīs ziemas laiks bija normāls, vai pat siltāks par normālo. Meteorologi nekā citu arī nebija gaidījuši: debesu telpa, kurā risinās visi laika procesi, ir tik bezgalīgi liela, ka pat visdraugmīgākai vienādrunīj un klimatu nav nekāda iespēja. Japānas meteorologi no marta līdz maijam novēro gaisa spiedienu virs Dienvidamerikas, aprēķināja laika attīstību starp Islandi un Azoru salām, pat ziemas temperatūru Aleuta salās, un tad jāteica sākumā vēji pasaka, kāda būs Japānas augusta temperatūra un — Japānas rīsa raža. Ir daudzas šādas teorijas globālās vērtības un aizkarbē, kas nosaka laiku jau līgi iepriekš: visas pasīnes liecina, ka zemes lodes laiku ietekmē pat vienpadsmitgadīgais pastiprināto saules plankumu periods. Tamdēļ tuvākajā mākoņā pat visnagākie bēgļaboli mūsu klimatu nespēs ietekmēt.

Nerauguties uz visu, ar mūsdienu tehnikas līdzekļiem tomēr vajadzētu būt iespējamam ietekmēt laiku mazākais šauri noteiktos rajonos, radīt vai aizkavēt lietu, izkliedēt pērkona negaisus, atvairīt aukstuma viļņus, varbūt kādā neteiktā apvidū pat mākslīgi pārāk bargu ziemu un atvēsināt, un ar lietus gūrēm atveldzināt pārāk tveicīgu vasaru, jo par vietēja rakstura laika parādību iceļiānos meteorologi ir ārkārtīgi labi informēti.

Bet kamdēļ tas nav iespējams?

Radīt lietu vai lietu aizkavēt no fizikālā viedokļa ir smieklīgi vieglā uzdevumā: ja gaisu atdzesē, līst lietus, ja to sasilda, gaisa spējas uzņēmt ūdens tvaikus top lielākas un pat visnelīkie lietus mākoņi izirst. Pati daba mums ļoti bieži demonstrē šo eksperimentu: no rīta, pateicoties naktīs vēsumam, izveidojas mīgla, pirms saules lēkta tā bieznis vālos apkārj zemi. Tad uzlec saule, vipas stari sasilda gaisu, gaisa atkal spēj uzņemt ūdens tvaikus un mīgla izklīst — nē, atsilušais gaiss to uzsūc...

Mīglas apklātu lidlauku tātad varētu ļoti vieglī «atmīgloj», uzstādot milzīgas krāsnis un «airkurinot» mīglu prom. Šāda raksturga mēģinājumi jau ir ieņemti, bet tos visus izjauca nespēja radīt milzīgus, šim nolūkam nepieciešamos siltuma daudzumus, eksperimentu dārgums un — vēji. Pat pie pilnīga beztvēja siltums tūlīt rada vēju: sakarsētais gaiss mēģinājī traucas augšup, bet «vākumā» gūtas apkārtnes vēsās un mitrās gaisa masas, tās vienā mirklī apmīglo lidlauku no jauna, un tai laika kustībai nebūtu gala. Vēl lielākas grūtības un izdevumus nākotos pieciest, mēģinot ar siltumu izjaukt kādu pērkona negaisu.

Tātad būtu jāmēģina izkliedēt mākoņus, tos atdzesējot, vajadzētu taču būt kādai tehnikai iespējamībai piespiest mākoņus nolīt tur, kur viņu nevēlamās ūdens masas nespēj kaitēt, jūrā, virs lielām ezeriem un plašiem mežu masīviem. Šī metode pavasaros, kad Eiropas laukstāmnecībai lietus visnepieciešamāks, palīdzētu atsaukt lietu tur un tad, kur un kad tas vistēlamāks. Bet tāpat, kā nav iespējams uzcelt krāsnīs, kas sasildītu pasaules telpu, nav iespējams novietot mākoņus arī dzesinātājas ierīces. Kādu no raksta ilustrācijām «Signal» paskaidro šādi: «Mans pieņēms liecina, ka negaisu ar mākslīgu siltumu padzēst nav iespējams. Viens vienīgs negaisa mākonis var būt līdz 6000 m biezs (stratostāvā virzienā). Pieņemot, ka šī mākoņa pamatne ir tikai 1 kv km, lai šo mākoni padzēsu, jāsasilda sešī miljardi kubikmetru gaisa, bet tam nepietiek ar visas pasaules akmeņogļu un ūdeņaspēka krājumiem.»

Kāds Čikagas lietus taisītājs māca klajā ar priekšlikumu, aizdedzēt gaisu ar cietas vai šķidras ogļūdeņraža tvaikiem, bet te nu izrādījās, ka, lai atdzesētu gaisu 1000 m augstumā par 6° C, 4 kv. km lielā platībā jādedzināto ogļūdeņraža gandrīz par 1,5 miljoniem marku. Tad — varbūt — nolītu 7 mm lietus.

Fantastiskie laika taisītāji apsver gandrīz ikvienu jaunu tehnikas sasniegumu. Kad pirms trim gadu desmitiem gaisu pildīja pirmie radio viļņi, atbildēju par lietus periodiem un neraidām uzvēlā tiem. Tad uzpeldēja projekts, ar radio viļņu palīdzību jonizēt gaisa masas, tas radīšot kondensācijas kodolus un atvieglošot lietum ceļu uz zemi. Arī šī cerība nepiepildījās. Kad cīnītāji lepojās ar neizdzēšamajiem skaņu viļņiem, arī tos gribēja izmantot laika taisīšanā. Laboratorijas mēģinājumi pierādīja, ka visnemākās skaņu svārstības sabiezina ūdenstvaikus lielās lāsēs, turpretim, ļoti augsti toņi lielos pilienus sasaldēja putekļos un līdz tiem ūdēļi izvaikot. Bet arī šiem mēģinājumiem vēl arvienu ir pilnīgi teoretisks raksturs.

Dzīvi vairāk izvēlēja sala mēģinājumi, ietekmēt un regulēt klimatu no zemes, ar apvidus tīrumu palīdzību. Negāžīvā nozīmē tas jau ir «darīts», kā mēs to tūlīt redzēsim. Mēs zinām, ka Eiropas kalnāju rietumu un ziemeļu nogāzes ir bagātas nokrišņiem, jo uzplūstošās gaisa masas šeit tiek spiestas kāpt augšup. Līdz ar to atdzist un atdod zemei ievērojamu daļu no sava mitruma. Vipā kalnu pusē nonāk jau stāpt «izkaltuma» gaisa masa, nosīkstot tās sasilst un tamdēļ arī kalnu grēdu aizvēja nogāzēs parasti ir tā sauktās labā laika joslas, kuru vidējais gada lietus daudzums ir ievērojami zemāks, nekā rietumu un ziemeļu nogāzēs. Cilvēks jau no gan nevar nolīdzināt kalnus vai uzcelt valņus, kas spētu aizturēt lietus mākoņus. Bet mēs varam panākt to, lai tikko nolijušais lietus tūlīt atkal kā izvaikošanas mīgla nepaceltos augšup, neveidotu jaunus mākoņus, atkal jaunas lietus gūnes un galu galā ilgstošu lietu. Vislabākā aizsardzība ir bieži lapu un skuju koku meži. Tie uzsūc lietu, līdz tam lēni iesūkties zemē, zaru un lapu biezais jumts aizkavē strū izvaikošanu, un tieši, sīk plašiem mežu masīviem, vēja virzienā raugoties, arvienu atrodas ar nokrišņiem nabadzīgāki novadi.

Meži un bagātīga augu sega ir vienlaicīgi ūdens rīķēji — patērētāji un ūdens uzkrājēji, tie izlīdzina un līdzsvaro nokrišņu daudzumu. Lieli un sekli ūdens krājumi turpretim veicina ļoti nevēlamo, straujo izvaikošanu, jo virs ezeriem, mākriem un purviem nolijušais lietus tūlīn atkal izvaiko.

ZASV tagad kaž pirktos un rūgtā nolīgo, ka tās nolīdušās savus milzīgos mežus un iegulto platību pārvērtušas labības fabrikās. Šo metodi aklā technikas pielūgumā atdarināja arī austrumu boļševiums. Nebija vairs ēnas, nebija aizsardzības pret vēju, vētra sajauca izkaltuko augsnu, urvandīja milzīgus putekļu mākoņus un visa auglība vīrda vistālākajā nozīmē aizgāja «vējam līdz». Šodien ZASV milzīgās labības klētis ir neglābjami pārvērtušās neauglīgās stepēs, un tas pats liktenis draud arī Eiropai, ja pēc amerikāņu un boļševiku paraugu uzsāktajai nemes izlaupīšanas saimniecībai netiks darīts ātrs un radikāls gals.

Eiropa šodien austrumos galu galā cīnās arī pret fīnisko — un arī garigo — pārtukmešanu. Arī stepei reiz atkal jāklīst par augļīgu kultūras zemi, un ir jau nopietni domāts par šīs problēmas praktisko atrisinājumu. Plašos tīrumus ziemeļu-dienvidu virzienā šķērsos 20—25 m platas mežu joslas, 600—800 m attālumā. Tās pasargās vērtīgo augsnu no valdītājiem austrumu vējiem. Austrumu-rietumu virzienā 500—600 m platās atstarpēs stepēsies 5—6 m platī dzīvīgi. Atsevišķi koku grupas un atsevišķi koki, krūmi, augļu koki un ogulāji. Tie dos arī zumiem nepieciešamo patvērumu un lindu vietas. Meži un dzīvīgi ne tikai atvairīs vēju, tie darbosies arī kā ūdens uzkrājēji un novērsīs kā sausumu, tā arī ilgstošu lietu un — rēgulēs klimatu. Plānveidīga ūdens tvertņu rēgulēšana rūpēsies par tālāko izlīdrinājumu. Lielām un sekliem ezeriem būs jākļūst mazākiem, purviem būs jāpazūd, lai izvaikošanas virsma kļūtu mazāka. Vienlaicīgi šī dabīgās ūdenstvertnes tīks iekalkulētas plašā apūdeņošanas ierīču sistēmā, arī upes kalpos tam pašam nolūkam.

Tam ir jāizdodas, un tas izdosies. Neradām Eiropas kontinentā vairs nebūs vietas, Eiropas apgādei ar pārtiku jākļūst vēl drošākai. Padarīt Eiropas zemi augļīgāku, pie tam augļīgāku no pilnīgi jauna viedokļa un apsvērumiem, būs viens no vissvarīgākjem Eiropas kopības pēckara uzdevumiem. Agrāk viena vai otra valsts tīri ar labpatīku noskatījās, ka kaimiņu plemeklējis sausums vai plūdi, krusa vai pavasara salnas, kas iznīcināja visas ītrednes ur daudz maz apmierinošu ražu. Dažkārt tas pat bija ļoti patīkami, jo kaimiņa neraža paceļa paša eksportu un sakāpināja cenas. Šādam ļaunprātīgam priekam un bendarbībai pēckara Eiropā vairs nebūs vietas, jo Eiropai kā pasaules saimniecības konkurentam jānostājas pilnīgi uz pašas kājām. Visiem būs jāņēm talkā kopējā klimata rēgulēšanā, visiem būs jāiemācās domāt lielā telpā un plašās sakarībās, būs jādomā ne tikai par sevi vien, bet arī par citiem. Bet tas dos nesalīdzināmi lielākus panākumus.

Bet, varbūt, ka kādā jaukā dienā piepildīsies arī laika taisītāju sapņi, arī šo ainu dienas vieglī iedomāties. Kādā vēlās vasaras rītā meteorologi izziņo trauksmi un no visām Eiropas malām pulcējas «laika kaujas lidotāji». Kanāla piekrastē tie sastajas kaujas ierindā un metas pretim melnajām mākoņu armijām, kō viltīgais Atlantiks triec uzbrukumā pret Eiropas kontinentu. Tūkstošiem Eiropas laika lidotāju sadragā jenaidnieka fronti un ar savām «aukstuma granātām» atbruno ūdens pilnos mākoņu bataljonus, piespiežos tos izšaut savu lietus munīciju tālu no Eiropas krastiem.... Pēc dažām stundām urvarētāji dodas mājup, zem dzidrām, saules piebietām augusta debesīm, un plāvēji tīrumos un rašas levīcēji dārzos un vīna kalnos tos sirsnīgi apsveic kā urvarētājus cilvēces mūžīgajā cīņā par dienišķo maizi!».

Bekanntmachung

Mit Bekanntmachung vom 1. Oktober 1943. habe ich im Einvernehmen mit dem Feldkommandanten in Dünaburg für die in nicht wehrmchteigenen Gebäuden untergebrachten Wehrmachtangehörigen und für die Zivilbevölkerung im Gebiet Lettgalen die Einführung der Heizperiode für den Winter 1943/44. bekanntgegeben.

Im Einvernehmen mit dem Feldkommandanten von Dünaburg bestimme ich hiermit den Beginn der Heizperiode mit dem 16. Oktober 1943. Die für die Einführung dieser Heizperiode in Betracht kommenden Wehrmachtangehörigen und die Zivilbevölkerung werden darauf aufmerksam gemacht, dass die Brennstofflage äusserst angespannt ist und durch die Kriegseinflüsse auch in Zukunft angespannt bleiben wird. Daher weise ich auf den sparsamsten Verbrauch aller Brennstoffmittel hin. Es liegt deshalb im eigensten Interesse, von der täglichen Beheizung abzusehen und je nachdem, wie es die Wetterlage gestattet, mit einem 2 — 3-maligen Durchheizen in der Woche auszukommen. In vielen Fällen wird es, ausgenommen die Küchenbeheizung, genügen, wenn erst am späten Nachmittag mit der Beheizung der Unterkünfte begonnen wird.

Dünaburg, den 15. Oktober 1943.

Der Gebietskommissar Dünaburg
Riecken.

Paziņojums

Ar 1943. g. 1. oktobra paziņojumu es, saziņā ar Daugavpils feldkomandantu armijai nepiederošajās ēkās novietotiem armijas piederīgiem un Latgales novada civiliedzīvotājiem ziņoju par apkures perioda ievešanu 1943./44. gada ziemai.

Saziņā ar Daugavpils feldkomandantu, nosaku apkures perioda sākumu ar 1943. g. 16. oktobri.

Šim apkures periodam pakļauto armijas piederīgo un civiliedzīvotāju uzmanība tiek vērsta uz to apstākli, ka kurināmā stāvoklis ir ļoti grūts un kara iespaidā būs grūts arī turpmāk. Tādēļ es aizrādu uz kurināmā materiāla taupīgāko izlietošanu. Pašu iedzīvotāju interesēs ir kurināšanu neizdarīt ikdienas, bet, skatoties pēc laika apstākļiem, apkurināt tikai 2 — 3 reizes nedēļā. Daudzos gadījumos, izņemot virtuves apkuri, pietiks, ja telpu apkuri sāks tikai vēlā pēcpusdienā.

Daugavpilī, 1943. g. 15. oktobrī.

Daugavpils novada komisārs
Riecken.

Извещение

С извещением от 1 октября 1943 г. я согласно с Даугавпилским фельдкомендантом известил армии непринадлежащия строения занимающие военные лица и частных жителей Даугавпилской области о начале периода отопления зимой 1943/1944 года.

Согласно с Даугавпилским фельдкомендантом назначаю начало периода отопления начиная с 16 октября 1943 года.

Внимание соответствующих военных и частных лиц, подлежащих периоду отопления, обращается на то, что положение топлива крайне затруднительно и в связи с военными обстоятельствами останется таковым и в будущем. Поэтому указываю на бережливое израсходование всякого рода топлива. В интересах самых жителей не отоплять ежедневно, а смотря по погоде, топить только 2—3 раза в неделю. В многих случаях, за исключением кухни, достаточно отопление помещений начать только после обеда.

Даугавпилс 15 октября 1943 г.

Даугавпилский областной комиссар
Riecken.

PATĒRĒTĀJU BIEDRĪBĀM JĀNODOD DĀRZĀJU SĒKLU PĀRPALIKUMI

Eg. Lauksaimniecības galvenā direkcija aizrāda, ka no vairākiem apriņķiem ienākuši ziņojumi, ka patērētāju biedrības kavējas ar dārzāju sēklu pārpalikuma nosūtīšanu uz apriņķa pilsētām. Vairākās patērētāju biedrībās konstatēti lielāki dārzāju sēklu iztrūkumi, par kuriem patērētāju biedrības nav iesniegušas norēķinus un nevar uzrādīt arī, kā iztrūkums radies.

Ievērojot, ka šinī gadā dārzāju sēklu sadale kārtota līdzīgi citu racionēto preču sadalei, nekādi lielāki iztrūkumi nevarēja rasties. Ja kādos veikalos, nepiemērotu telpu dēļ, daļu sēklu ir iznīcinājuši dažādi kaitēkļi vai arī ir radies lielāks izsvēruma procents, tad par šāda veida sēklu iztrūkumiem nepieciešami sastādīt oficiālu aktu, kas pievienojams norēķināšanās dokumentiem. Apriņķu dārzkopības instruktoriem jānoskaidro, vai sēklu iztrūkums radies ļaunprātīgi, vai nepiemērotu telpu dēļ. Ļaunprātības gadījumos patērētāju biedrību veikalvežus sodīs.

PĀRKURINĀTA KRĀSNS — UGUNSGRĒKA CĒLONIS

Naktī no 13. uz 14. oktobri no pārkurinātas krāsns aizdegusies A. Eriņa tabakas žāvētava. Liesmas pārsviedušās arī uz pārējām saimniecības ēkām, un tās nodegušas. Bojā gājis arī A. Eriņa saimniecības inventārs, mājlopi, šī gada raža un kūdras mašīna. Zaudējumu kopvērtība vismaz RM 3500, bet ēkas bijušas apdrošinātas tikai par RM 1960. Lauku raža un saimniecības inventārs nav bijis apdrošināts.

Noteikta izdiena publisko pārvalžu vietējiem darbiniekiem

Publisko pārvalžu vietējiem darbiniekiem izdiena uz 1940. g. 1. maiju noteicama pēc likumiem, kādi Latvijā bija spēkā 1940. g. 1. maijā, atbilstoši piemērojot arī šos norādījumus.

Uz izglītības pamata iegūtās pakāpes nav uzskatāmas par izdienas pakāpēm un tās nav ņemamas vērā, noteicot darbinieka izdienu.

Publiskā dienestā nostrādātais laiks no 1940. gada 1. maija līdz 1943. g. 31. martam ņemams vērā, noteicot darbinieka izdienu uz 1943. g. 1. aprīli. Arī attieksmē uz šo dienesta laiku atbilstoši piemērojami 1940. g. 1. maijā Latvijā pastāvējušie likumi un šie norādījumi.

Darbinieki, kas dienestu atstājuši pirms 1940. g. 1. maija, bet pēc tam atkal iestājušies publiskā dienestā, saņem uz 1940. g. 1. maiju to izdienu, kāda viņiem bija noteikta, dienestu atstājot.

Ja darbinieks pieņemts publiskā dienestā laikā starp 1940. g. 1. maiju un 1941. g. 20. jūniju, tad viņam izdienu sāk skaitīt resp. turpina no 1941. g. 1. jūlija.

Jā laikā no 1940. g. 1. maija līdz 1941. g. 30. septembrim, t. i. līdz līdzšinējā amatu saraksta («zaļās grāmatiņas») izdošanai, darbinieks publiskā dienestā ieņēmis tādu amatu, kas nav salīdzināms ar Latvijā līdz 1940. g. 1. maijam pastāvējušiem amatiem, tad laikā no 1940. g. 1. maija līdz 1941. g. 30. septembrim publiskā dienestā nostrādātais laiks pieskaitāms darbinieka izdienai tajā amatā resp. katēgorijā, kādā viņš bija 1940. g. 1. maijā.

Ar tādā kārtībā noteikto izdienas pakāpi un ar varbūtēju izdienas laika pārpalikumu darbinieks ieskaitāms dienestā uz 1943. g. 1. aprīli.

Ja laikā no 1940. g. 1. maija līdz 1943. g. 31. martam darbinieks pārgājis augstākās katēgorijas vai atalgojuma grupas amatā, vai ja viņa ieņemamais amats pārcelts augstākā katēgorijā vai atalgojuma grupā, tad šajā augstākajā atalgojuma grupā darbinieks ieskaitāms par tik pakāpēm zemāk, par cik katēgorijām vai atalgojuma grupām viņš vai viņa amats ticis paaugstināts, bet ne zemāk par jaunā amata pirmās pakāpes atalgojumu.

Darbiniekiem, kuriem uz 1940. g. 1. maiju izdiena nebija paredzēta, var ieskaitīt izdienā laiku, kuru viņi pēc pilna 18. mūža gada sasniegšanas nostrādājuši publiskā dienestā Latvijā, piem., pašvaldības, kameras, autonoma valsts uzņēmuma vai taml. dienestā šādā apmērā: starp 1935. g. 1. maiju un 1940. g. 1. maiju nostrādāto dienesta laiku pilnā apmērā; pirms 1935. g. 1. maija nostrādāto dienesta laiku pusapmērā. Minētiem darbiniekiem tomēr var ieskaitīt izdienā pilnā apmērā visu pirms 1940. g. 1. maija publiskā dienestā nostrādāto laiku, ja viņi visā savā publiskā dienestā Ltvijā nostrādātā laikā nav dienestā paaugstināti, nav grozīts viņu pamatatalgojums un viņi amata sarakstā iegrupēti tādā atalgojuma grupā, kura atbilst viņu pēdējam atalgojumam un darbībai Latvijas brīvvalsts laikā.

Ja minētais darbinieks, pamatojoties uz tagad izpildāmo darbību, iegrupēts kādā augstākā atalgojuma grupā nekā tas atbilst viņa pēdējai darbībai publiskā dienestā pirms 1940. g. 1. maija, tad viņš uzskatāms par paaugstinātu un viņa izdienas noteikšanai piemērojami šo norādījumu priekšraksti.

Izdienas laika ilgums atsevišķas izdienas pakāpes iegūšanai attieksmē uz publisko dienestu ir šāds: līdz 1931. g. 31. martam tris gadi, bet no 1931. g. 1. aprīļa līdz 1940. g. 1. maijam pieci gadi.

Ja piemērojot minēto nokārtojumu, darbiņiekam rodas nepamatota labvēlība vai nepieļaujama apmēra pārestība salīdzinājumā ar citiem darbiniekiem, tad tādos gadījumos izdienu noteic ģenerālkomisārs.

Mācībs spēku izdiena par laiku līdz 1940. g. 1. maijam noteicama saskaņā ar Izglītības un kultūras nolikuma nosacījumiem, pie kam tajā laikā iegūtās algu pakāpes ņemamas vērā, noteicot mācības spēku izdienas pakāpi uz 1940. gada 1. maiju.

Obligātorisko skolu skolotājiem, kuri pirms 1940. g. 1. maija uz izdienas pamata pārgājuši augstākā katēgorijā, šajā augtsākajā katēgorijā katra šāda izdienas katēgorija uzskatāma par vienu izdienas pakāpi.

Noteicot darbinieka izdienu, agrākās valsts civildienesta amatu saraksta un kara resora algu katēgorijas, tiesu darbinieku amatu grupas, kā arī vidusskolu, arodskolu un augstskolu mācības spēku amatu grupas pielīdzināmas līdz 1943. g. 31. martam pastāvējušām un tagadējām atalgojuma grupām šādā kārtībā:

Tagadējā atalgojuma grupa	Latvijas territ. valsts un pašv. iestāžu darbinieku amata saraksta atalgoj. grupa	Valsts civildienesta amatu saraksta un kara resora algu katēgorijā	Tiesu darbinieku amatu grupa	Vidusskolu, arodskolu un augstskolu mācības spēku amatu grupa
1.	I	I un II	1., 2., 3. un 1.a	—
2.	IIa	III	4. un 2.a	—
3.	IIb	IV	5., 3.a un 4.a	1.
4.	IIIa	V	6. un 5.a	2.
5.	IIIb	VI	7. un 6.a	3.
6.	IVa	VII	8.	4.
7.	Va	VIII	9.	5.
8.	Vb	IX	—	6., 7. un 8.
9.	VIa	X	—	9. un 10.
10.	VIIa	XI	—	—
11.	VIIIa	XII	—	11.
12.	IXa	XIII	—	12.
13.	IXb	XIV	—	—
14.	Xa	XV	—	—
15.	Xb	XVI	—	—
16.	Xc	XVII	—	—
17.	XIa	XVIII	—	—
18.	XIb	XIX	—	—
19.	XIIa	XX	—	—
20.	XIIb	—	—	—

Pierādījumi par publiskā dienestā nostrādāto laiku, izdienu un ieņemtiem amatiem jāsagādā darbiniekam pašam. Par pierādījumiem atzīstami: darbinieka dienesta gaitas apraksts, kā arī noraksts vai izraksts no tā; iecelšanas rīkojums vai pavēle vai to noraksts. Ja personālaktis sakarā ar kara darbību pazudušas vai boļševiku aizvestas, vai iznīcinātas, tad par pierādījumiem var izlietot arī darbinieka rīcībā esošās apliecības un citus dokumentus. Ja šādu dokumentu vairs nav, tad par pierādījumu var atzīt liecinieku izteicienus iestādes vadītājam. Visbeidzot par pierādījumu var izlietot darbinieka zvēresta vietā dodamu apliecinājumu.

Par laiku no 1943. g. 1. aprīļa izdiena noteicama saskaņā ar noteikumu par publisko pārvalžu vietējo algas saņēmēju darba algām, atbilstoši piemērojot arī šos priekšrakstus. Izdiena sākas ar iecelšanas dienu attiecīgā atalgojuma grupā.

Ja pēc amatu sarakstā paredzētās atalgojuma grupas noteic atalgojumu tādam darbiniekam, kas līdz tam strādājis ar īpatnēju atalgojumu (ne pēc 20 atalgojuma grupām), tad viņam šās atalgojuma grupas izdienā ieskaita arī to publiskā dienesta laiku, kuru viņš nostrādājis, saņemdams atalgojumu ne mazāku par viņa jaunā amata pirmās pakāpes likmi.

Ja darbinieks pāriet uz citu resoru, tad viņam jaunā dienesta vietā ieskaita izdienā laiku, kuru viņš iepriekšējā dienestā nostrādājis tās pašas vai augstākas atalgojuma grupas amatos. Ja pēc dienesta pārtraukuma darbinieks atgriežas publiskā dienestā un nāk tajā pašā vai zemākā atalgojuma grupā, tad izdienā viņam ieskaita to laiku, kuru viņš pirms pārtraukuma nostrādājis tās pašas vai augstāku grupu amatos.

Ja darbinieks pāriet uz citu atalgojuma grupu, tad jaunajā atalgojuma grupā viņa izdienā ieskaitāms laiks, kuru viņš nostrādājis tās pašas vai augstāku atalgojuma grupu amatos.

Atalgojums, aprēķināts saskaņā ar darbinieka izdienas pakāpi, izmaksājams, sākot ar 1943. g. 1. aprīli.

Stingru piesardzību pret sērgu draudiem

Eg. Daugavpils apriņķa ārsts Dr. A. Malvess par piesardzību pret sērgu draudiem un ārstniecisko stāvokli apriņķī informē:

Pagājušais gads bija sērgu piemeklēts, turpretim šī vasara pagājusi klusi, izņemot atsevišķas bērnu slimības — difteritu, kas parādījies daudzos gadījumos. Lai izvestu piesardzību pret varbūtējiem sērgu draudiem, tāpat kā iepriekšējos, arī šajā rudenī sperti visi vajadzīgie aizsardzības soļi pret slimību ievazāšanu, kas raksturīgas kara laikā, — pret izsitumu tīfu. Jau pavasarī pagastos un apriņķa pilsētās uzsākta atutošanas iestāžu atremontēšana, bet, darba roku un materiālu trūkuma dēļ, nav 100 proc. paveikta. Pagastu valdes pie šī jautājuma pilnvērtīgas atrisināšanas nav piegājušas ar pareizu pienākuma apziņas un svarīguma nopietnību, tāpēc vairākās atutošanas iestādēs atremontēšanas darbs nav izvests arī pilnībā. Katram pilsonim ir jāzina, ka sērgu apkarošanā ir karam svarīgs faktors, bet, diemžēl, ne vienmēr radis dzirdīgas ausis. Nav jāaizmirst, ka tieši tur, kur parādās sērgas, lokalizēšanai spertie soļi paralizē sērgu tālāku izplatīšanos.

Nepieciešamie norādījumi vēl neatremontēto atutošanas jeb dezinfekcijas iestāžu darbu nobeigšanai saņemami pie Daugavpils apriņķa būvinspektora. Ņemams pie tam vērā, ka visi nepieciešamie materiāli ir sagādāti un atrodas pašvaldību rīcībā.

Šoziem paredzami sevišķi apstākļi, kuri norāda uz sērgu izplatīšanās iespējām. Par to liek spriest piefrontes joslas ieplūstošie un caurejošie bēgļi, kas virzīsies pāri arī Daugavpils apriņķa apdzīvotām vietām. Uz noteiktāko jābrīdina visi apriņķa iedzīvotāji nenākt nekādā kontaktā ar caurbraucošiem bēgļiem, nemaz nerunājot par uzņemšanu un neapdomīgu mitināšanu dzīvojamās telpās. Bēgļi, ienākot mūsu territorijā, vēl nav atbrīvojušies no insektiem, kādi viņiem neapšaubāmi ir ļoti bagātīgi. Tāpēc, kamēr bēgļiem nav izdarīta atutošana un drēbju dezinfekcija, uz noteiktāko jābrīdina saieties ar šiem bēgļiem. Iepriekšējo gadu novērojumi liecina, ka sērgu izplatīšanās radusies tikai tur, kur vietējie iedzīvotāji nākuši sakarā ar krievu gūstekņiem, kā arī ar vecu drēbju pirkšanu u. t. t. Sevišķi uzmanīgiem jābūt vecu drēbju gabalu iegādē no svešām personām; tad drēbes vispirms izvārāmas verdošā ūdenī vai dezinfekcijas iestādē atutojamas, jo bieži novērojumi liecina, ka ar vecu drēbju pirkšanu un pēc tam nepieserdzīgu lietošanu mēs iegūstam slimības.

Arī savos mitekļos izskaužama nepazīstamu personu mitināšana, jo ir pierādījies, ka jau pa daļai saslimušie, pārnakšņojot, kā atlīdzību atstāj slimību dīgļus vai parazītus, un vēlāk vesela ģimene saslimst ar bīstamo slimību — izsitumu tīfu.

Pagastu un pilsētu pašvaldību vadītājiem tur, kur novieto uz dzīvi piefrontes joslas bēgļus, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 3 dienu laikā izdarāma iecelotāju atutošana. Atutošanas iestādes darbs nepieciešamās vietās uzsākams bez atsevišķa apriņķa ārsta rīkojuma. Uz stingrāko aizliegts pastāvīgai mitināšanai uzņemt neatutotus iecelotājus. Bieži gadās, ka pagastu valdes atutošanu neizdara tāpēc, ka itkā neesot atvērtas darbam dezinfekcijas iestādes. Norādu, ka tās iedarbināmas bez sevišķiem, no citurienes nākošiem norādījumiem vai rīkojumiem. Daugavpils apriņķī pavisam ir 21 atutošanas iestāde, katrā pagastā vai apriņķa pilsētā pa vienai. Pagastos, kuros ir pilsētas, atutošanas iestādes apvienotas kopēji. Daugavpilī ir 1 plaša un labi iekārtota atutošanas iestāde, kā arī 1 pastāv pie 3. pilsētas slimnīcas.

Lai izsargātos no varbūtējiem sērgu draudiem, apriņķa iedzīvotājiem jābūt piesardzīgiem un jāievēro norādījumi, jo, pretējā gadījumā, mūs atkal var piemeklēt bīstamākā slimība — izsitumu tīfs, jeb citas sērgas. Arī pagastu vecākiem jāizrāda vajadzīgā aktivitāte, un katrā nepieciešamības gadījumā jāsper vajadzīgie pretsoļi. Cik piesardzīgi mēs būsim pret sērgu izplatīšanos, tik droši varēsim arī būt par to, ka sērgas mūs neapdraudēs.

Izsakām vissirsnīgāko līdzjūtību
KALMA ģimenei
viņu meitas nāves gadījumā.
Ketleru ģimene.

KINO TEĀTŖOS
šonedēļ:
«Kolizejā» —
„Mana meita dzīvo Vīnē"
«Edenē» —
„Fannija Elslere"

NOZAUDĒTA
no auto ceļā starp Krustpili un Viļāniem 16. oktobrī paka ar divām cepurēm. God. atradēju lūdz nodot Veselobodas patērētāju b-bā pret prēmiju kā pateicības algu.

Centrālās savienības «Turība»
kārtējā
PILNA BIEDRU SAPULCE
notiks 1943. g. 2. novembrī, plkst. 8.30 Rīgā, B smarka ielā Nr. 13, bij. Latviešu biedrības telpās.
DARBA KĀRTĪBA.
1. Sapulces atklāšana un vadības vēlēšanas.
2. Pārvaldes ziņojumi. 1941. un 1942. g. darbības pārskatu apstiprināšana un šo gadu tīro atlikumu sadalīšana.
3. Pārvaldes ziņojums par tekošā gada darbību.
4. Pārgrozījumi statūtos.
5. Vēlēšanas.
6. Ierosinājumi.
Valde.

RM 50.— tam,
kas uzrādīs personu, kas piektdien, 15. oktobrī, izdzina — iznesa mein. krāsu «Wanderer» f-mas velosipēdu no Daugavpils I pas. stac. dienesta koridora. Piet. I stacijā slim. kontr. Leimanim.

Steidzīgi pērku labas
ČECHU SLĒPES
vai arī oša koka — labi izgatavotas, braukšanas kārtībā. Piedāvāt rakstiski ar cenu Dvietē, p. k. 24.

Šķilbēnu lauksaimniecības skolā darbosies mājturības nodaļa

Šinī mācības gadā pie Šķilbēnu lauksaimniecības skolas darbosies mājturības nodaļa ar sekošu programmu: zemnieku kultūra, latviešu valoda, vācu valoda, ēdienu gatavošana, uztura mācība, konservēšana, rokdarbi, aušana, lopkopība, piensaimniecība, dārzkopība, mājas iekārtošana un uzkopšana, mājsaimniecības tehnoloģija, zīdaiņu un mazbērnu kopšana, sadzīves un ģimenes mācība, veselības kopšana, fiziskā audzināšana un dziedāšana.

Mācības skolā sāksies 25. oktobrī. Pie skolas ir internāts. Audzēkņus uzņem ar pilnu tautskolas izglītību.

Izpalīgu sarīkojums Baltinavā.

10. oktobrī Baltinavas pagasta izpalīgi kopā ar Baltinavas pagasta lauksaimniecības savienību rīkoja vasaras darba noslēguma skati, kurā piedalījās kupls dalībnieku skaits. Ugunsdzēsēju telpas, kur sarīkojums notika, bija pārpildītas. Uzrunu teica izpalīgu vadītājs skolotājs Bērzupe. Agr. Gailums runāja par tematu «Lauksaimniecības atmoda Latgalē». Sekoja reprivātizācijas dokumentu izsniegšana 64 pagasta lauksaimniekiem. Savienības vadītājs Matulis aicināja lauksaimniekus būt savstarpēji izpalīdzīgiem. Noslēgumā klātesošie vienojās tautas lūgšanā: «Dievs, svētī Latviju».

Vakarā notika izpalīgu teātŗa izrāde. Uzveda Blaumaņa «Pamāte», Amola režijā.

BIEDRĪBA «SAULE» ATJAUNOS DAĻBU

Eg. Baznīckungs Izidors Livčāns 1915. gadā, lai rosinātu Latgales kultūrālo dzīvi, ar vairāku Latgales inteliģentu atbalstu noorganizēja katoļu biedrību «Saule». Neilgi pēc biedrības nodibināšanas visā Latgalē izveidoja biedrības nodaļu tīklu, kurā iesaistījās Latgales latviešu pārstāvji. Biedrība jau dibināšanas gadā noorganizē skolotāju kursus, kuros sagatavo Latgales skolām latviešu skolotājus. Biedrība «Saule» Daugavpilī nodibina arī pirmo latviešu pamatskolu, ko vada skolotāja Vanaga-Brauere. Tālākās gaitās jaunā biedrība veicina kā garīgo, tā materiālo kultūru Latgales zemnieku sētās. Pagastu nodaļās pulcējas vietējie sabiedriskie darbinieki, lauksaimnieki un jaunatne. Pie biedrības nodaļām izveido arī amatniecības, rokdarbu un mājturības skolas un kursus. Daugavpilī līdz pat boļševiku varas iebrukumam pastāvēja biedrībai rokdarbu un mājturības skola, tagadējā sieviešu arodskola «Saule». Skola katru gadu sagatavoja praktiskam darbam no 100 — 120 Latgales meitenu.

Boļševiku laiks mūsu zemē pārtrauca biedrības darbību. Tās ilggadīgo vadītāju St. Ivbuli un valdes locekli Fr. Kraveli izsūtīja svešumā.

Tagad atkal radusies iespēja boļševiku laikā likvidētās biedrības darbību atjaunot. Jau ir notikušas vairākas apspriedes un sastādījusies katoļu biedrības «Saule» centrālā pagaidu valde. Par pagaidu priekšnieku izraudzīts Daugavpils apriņķa vecākais A. Budže, bet locekļiem pilsētas vecākais J. Niedra, Fr. Teirumnīks, N. Treipšs, Fr. Zeps, A. Murāns un prāvests K. Dulbinskis. Daugavpils nodaļas pagaidu vadībā izraudzīti — B. Cevers, M. Kunčāne, P. Rušenieks un J. Kozuliņš.

Patlaban atjaunotā biedrība veic nepieciešamos priekšdarbus biedrības nodaļu organizēšanā pagastos. Jauni biedri anketas var saņemt pie biedrības valdes locekļiem.

DAUGAVPILS PILSĒTAS BIBLIOTĒKAS

bērnu nodaļa, sākot ar 20. oktobri, atvērta darbdienās no plkst. 10 — 15, sestdienās no plkst. 10 — 14 un priekšsvētku dienās no plkst. 10 — 13. Svētdienās un svētku dienās bibliotēka slēgta. Bibliotēkā piecejami visi jaunākie bērnu daiļliterātūras darbi.

Radiofona raidījumu programma

Trešdien, 20. oktobrī.

Plkst. 6.30 — rīta vingrošana, 6.45 — mūzika, 11.30 — darbam un mājai, 14.30 — kad jautras melodijas ar anekdotiem kopā vijas... 15.30 — mūzika, 16 — pēcpusdienas mūzika (no Talīnas), 17.15 — pūtēju orķestŗa koncerts: Latvijas komandanta pūtēju orķestris Fr. Tileganta vadībā, 18.30 — latviešu karaviru pusstunda, 19 — priekšlasījumu cikls — Jūras karš un jūras flote, 19.15 — ziņas no karalauka, 19.30 — mūzika, 19.45 — politisks priekšlasījums, 20.15 — Skanīgais dārzs (skaņu plates), 21.15 — Lielā satikšanās, 22.20 — kamermūzika: Bokerīnī (Boccherini) Kvintets C-dūrā 2 vijolēm, brāčai un 2 čelliem, atsk. Augusta Dombrovska stīgu kvartets.

Skrudalienas pagasta valdei
(Ilūkstes apriņķī)
vajadzīgs sekretāra palīgs-dze, kas prot mašīnrakstīšanu, vēlams ar vidusskolas izglītību un praksi mašīnrakstīšanā. Alga pēc noteikumiem, brīvs dzīvoklis pagasta namā ar apkuri un dienesta zemi. Tuvākās pilsētas: Grīva — 14 km un Daugavpils — 15 km. Pašrocīgi rakstītus lūgumus līdz ar dokumentiem par izglītību, līdzšinējo nodarbošanos un īsu dzīves aprakstu iesniegt pagasta valdei līdz 25. oktobrim. Sīkākas ziņas pa tālr. Skrudalienā 1.

Atbildīgais redaktors — Eduards Zuadāns (atvaļinājumā). Atbildīgā redaktora v. — Jānis Klidzēis. Izdevējs — Daugavpils pilsētas vecākais. Iespiests Daugavpils spiestuvē.

Ahasvērs un ārieši

Katrai tautai ir kāds mīts, kas ir viņas pagātnes atklāsme un nākotnes iecerējums. Tas ir testaments, kuru neglabā kapara kaltajās lādēs vai banku dzelzbetona velvēs, bet šo svēto teiksmu glabā ikviens tautas loceklis savā sirdī. Tā Zigfrīdu sargā vācu tauta, Kalevalu — somi. Kalevipoegu — igauņi, Lāčplēsi — latvieši.

Mītiskie dižcilvēki it kā caur paaudžu paaudzēm glabājuši tautas spēkus, gribu un lielus sapņus, lai pasargātu savas tautas no bojāejas. Un tiešām smagos notikumos visi sajūt viņu dzīvinošo un vareno spēku. Tādēļ saprotama lielā mītu mīlestība, kas atpestī tautu no bezcerējuma un no nespēka.

Āriešu tautu mīti ir varonības un goda apliecinātāji. Bez goda un varonības āriešu tautām trūkst darbošanās iespējas. Šis morāliskās īpašības āriešu tautas uzskata par sasniedzamu pilnību. Savu augstāko vilni tā sasniedz savos teiksmainos varoņos. No dvēseļu atvarēm iznākuši pašas tautas izsauktie dižcilvēki, savukārt kā neredzami pavadītāji piešķir tautai savu garīgo dārzu smaržas. Tādēļ mīts nav šķirams no savas raditājas tautas. Vēl vairāk—tas izveido dzīves stilu, nosaka mēraukłu labā un ļaunā atšķiršanai un izpratnei. Tā pašai tautai nezinot, teiksmas ar saviem tēliem kļuvušas par augstāko patiesību un audzinātāju, par ierosinātāju un aicinātāju. Paracelza mākslīgais cilvēks, ko tas pats nosaucis par homunkulu, tautu garīgajā plāksnē nav atstājis nekādu iespaidu. Viņa mēģinājums tiek uzskatīts vienīgi par pārdrošu sapni. Turpretim tautas izsapņotie, neredzamie homunkuli caur paaudžu paaudzēm izveidojušies par mūsu soģiem un neredzamiem vadoņiem

Paracelza mākslīgais cilvēks aizmirsts, tikai šo sapni vienmēr atgādinā Getes Fausta homunkuls. Turpretim tautu izdomātie neredzamie varoņi dzīvo un dzīvos. Vāci uzcēla rietumos Zigfrīda līniju, somi dēvējas par kalevaliešiem, igauņi par kalavipoegas puišiem, latvieši par lāčplēšiem. Tā teiksmas dižcilvēki kļūst āriešu tautu svētais un neatvairāmais liktenis.

Mans uzdevums šoreiz tuvāki pieskarties tikai žīdu iecerētam neredzētam vadonim. Viņu vārds Ahasvērs — mūžīgais žīds, kam jāklejo pēc Kristus nāves līdz pasaules galam, līdz pašai pastarai dienai. Sākumā šķiet, ka tas ir monumentāls tēls, kas pieredzējis Kristus krusta nāvi un iet pretī nākotnei ar tūkstošgadējām asinīm un tūkstošgadēju garu. Varbūt tādēļ arī daudzi dzejnieki izmantojuši viņā gļēvo noziedznieku, kas apzīmogojis žīdu likteņus līdz zemes zušanai.

Kas ir Ahasvērs? Konverzācijas vārdnīcā teikts, ka tas dažu bībeles ķeniņu tituls, kā arī leģendārā mūžīgā žīda vārds. Bet tas tālu vēl neraksturo noslēpumaino Ahasvēra iekšējo brīvību. Mēģināšu tādēļ īsumā izteikt viņā iezīmētās noziedzīgās domas, kā arī izskaidrot šī mīta izcelšanās iemeslus, lai atklātos Ahasvēra drausmā gara nabadzība. Tas palīdzēs arī labāk izprast žīdu tautas mentālitāti, kura izsaukusi no savām tumšajām dvēseļu alām noziedznieku kā varoni un neredzamu vadoni. Kā tāds Ahasvērs stāv savrup no āriešu mītiskiem tēliem, lai mūžam brīdinātu, kādi nedrīkst būt mūsu neredzamie vadītāji.

Ahasvēra mīts ir radies tikai 17. g. simt. Un liekas, ka tas ir visu žīdisko ļaunumu konglomerāts. Kā visi mītu varoņi radušies no lielas dzīves pieredzes, tā arī radies šis žīdiskais noziedznieks. Āriešu tautu pieredzē uzkrājušies neskaitāmi fakti, ka tauta var pastāvēt, ja tā ievēro goda likumus un nebeidzamu varonību. Turpretim žīdu mentālitātē gods un varonība ir nepieņemami. «Mēs gribam ticēt, ka varoņu katēgorija drīz izmirs», teica žīdiete Gravenštein. Kādēļ? Žīds Ernsts Idlers dod sekošu atbildi: «Ideāls kļūt par varoni — vismulķīgākais no visiem ideāliem». Ka goda jūtu trūkst žīdu tautai, tas pārāk skaidri. Viņu mentālitāte tos aizvietojusi ar gļēvām un noziedzīgām naida jūtām. Pravieši atzina par labu visu, kas sekmēja nežīdu iznīcināšanu. Katrs noziegums un katra naida izpausme bija pakalpojums Jahvem. Vecā derība pārpildīta ar drausmīgiem noziegumiem un asiņainām, zadistiskām pavēlēm. Lai mīnam tikai vienu: «Un kad Jahve, tavs dievs, nodos pilsētu tavā rokā, tad visus vīriešus, kas tur ir, tev būs apkaut ar zobenu asmeni». (5. Moz. 20). Tāpat visu rabīnu mācībās neapvaldāmas nežīdu iznīcināšanas alkas. Atzīmēšu tikai sekošo: «Ikviens žīds, kurš izlej bezdievju (kristīgo) asinis, dara tik pat daudz, ka viņš upurētu Jahvem». (Barumbidler rabba c. 21). Un lūk, šī noziedznieku pieredze bija priekšnoteikums žīdu mīta radīšanai. Kā jau mīnēju, mīts ir radies tikai 17. gadu simtenī, bet pats Ahasvērs žīdu apziņā dzīvojis jau Kristus laikā. Tas nozīmē, ka neredzamā noziedzniekā ir iezīmētas pieredzes, kas gadu tūkstošiem vecas, un ka mīts rodas no sakrātām dzīves pieredzēm. Viņi tādēļ pareizi nosaukuši savu tēlu par mūžīgo žīdu, jo viņā sentezēta žīdu pagātne, tagadne un nākotne, naids pret kristīgo pasauli. No tādas noziedznieku pieredzes arī radās visu laiku dziļākais ļaundaris Ahasvērs, kurš pēc Paula Bandīša domām spējīgs visu zemes lodi ar vienu kājas spērienu ietriekt saulē, lai tā tur sadegtu un izzustu. Tādā gadījumā arī žīdiem būtu jāiet bojā, bet tāds atrisinājums nav pieņemams ne gļēvai semītu tautai un ne arī pašam Ahasvēram, jo viņam esot jādzīvo līdz pasaules galam. Piezīmēju, kā āriešu neredzamie dižcilvēki nebīstas nāves, jo āriešu mentālitātē: «Mirsti un topi!» Tādēļ Ahasvērs nekad nebūs mūsu klusais līdzgaitnieks un vadonis, jo mēs gribam cīņu un mūžīgu pārveidošanos labā virzienā, bet Ahasvērs grib iznīcināt citus, lai pats būtu mūžīgs.

Gribot padarīt iespaidīgāku mūžīgā žīda tēlu, šim nolūkam izmantots traģiskais Kristus, kuram pats Ahasvērs prasījis nāvi. Ar lielu ziņkāri tas noskatījies Viņa nāvē, Kristus — kuru kāds žīdu rakstnieks nosaucis par jaunās valsts ķeniņu, par ķeniņu ar sapni un bez ieroča, kas sapni varētu pārvērst īstenībā. Tāda Ahasvēra rīcība pilnā mērā saskan ar žīdu mantoto pieredzi, ka tauta var arī pastāvēt, ja tā izsmalcina noziedznieku paņēmienus resp. prot piespiest citus izdarīt varas darbus žīdu labā. Ahasvērs nebūtu Ahasvhērs, ja viņš nebalsotu līdzi pārējiem žīdiem, lai Kristus tiktu sists krustā, bet atsvabināts noziedznieks Barraba. Pareizi — līdzīgs glābj līdzīgo. Šoreiz romietis Pilatus tika no žīdiem piespiests izdarīt noziegumu. Vēl nekaunīgāki ir viņi — tie izmantojuši Kristus nāvi, lai piešķirtu viņa tumšajam līdzgaitniekam lielāku noziegumu. Divējās Ahasvēra mīta variācijās uz nāvi notiesātajam paši žīdi liek teikt viņu melnajam vadonim: «... tev jāpaliek līdz pasaules galam!» Tā ir veikla žīdu reklāma Ahasvēram Vispirms 17. gadu simt. radījuši mītu par noziegumu konglomerātu, kas bijis klāt pie Kristus nāves pirms 17 gadu simtiem un kam pēdīgi pats Kristus pavēlējis palikt līdz pasaules galam. Ar mīta radīšanu, pirms nedaudz gadu simteņiem, viņi panākuši, lai nepaliktu uz sava klusā pamācītāja. Tādēļ nebūs pārspīlēti, ka visus žīdus uzskatīsim par ahasvēriešiem, mūžīgiem klaidoņiem, mūžīgiem nāves prasītājiem, mūžīgiem noziedznieku atbrīvotājiem, lai vienmēr aizkulisēs turpinātu savu noziegumu rindu. Šodien Padomju savienības čeka ar miljoniem mocekļu, kas upurēti žīdu varas labā, ir visspilgtākais tādas tezes apstiprinājums. Arī paši žīdi nenoliedz, ka viņi visa labā nīdēji, revolūcionāri un mūžīgie neapmierinātie. Un tāds taču arī viņu Ahasvērs, kurš prasīja Kristus nāvi, lai dzīvotu pēc viņa. Viņš mācījis saviem ahasvēriešiem ne tikai klejošanu, bet arī, kā sagandēt visas kristīgās tautas, lai caur garīgu un fizisku sagandēšanu tās aizietu bojā, bet paši paliktu līdz pasaules galam. Šinī iemācītā sekmīgajā darbā jau lepni atzīstas žīdu rakstnieks Dr. K. Muncers: «Visām Eiropas rasēm mēs esam samaitājuši asinis, sagānījuši viņu tautas, salauzuši viņu spēku un ar savu postītāju kultūru padarījuši visu irstošu, pūstošu, nīkstošu... Lai nīst un dzen mūs projām! Izdzīt mūs vairs nav iespējams: mēs esam ieēdušies tautās, iezīdušies rasēs, salauzuši cilvēku pretspēkus un sapūdējuši mums kaitīgās dzīves nozares, tā kā tās pašas mūsu priekšā sabrūk». Tā domā jau Ahasvērs, bet tā nedomājam mēs, kas iet ar Zigfrīdu, ar Kalevalu, Kalevipoegu, Lāčplēsi un daudziem citiem neredzamiem mītiskiem vadoņiem. No savas ārietiskās pieredzes mēs zinām, — kas visu labo grib iznīcināt, ir tie, kas labo, mūžīgo un gudro nav spējīgi saprast. Mēs neticam, ka pasaulē uzvarēs marksistiskais un komūnistiskais drausmais gara tukšums! Līdz šim tas nav noticies — nenotiks arī tagad, kaut arī žīdi pavēstījuši asiņaino karogu plīvošanu pāri visām tautām. Mēs neticam, ka uzvarēs tie, kas citus grib iznīcināt, lai tikai paši varētu dzīvot — mēs ticam līdzsvarotam saprātam, kas nosaka katrai vērtīgai tautai savu vietu zem šīs saules. Mēs gribam paši sevi sargāt, jo ticam godam un varonībai, ko klusi vienmēr mācījis mūsu lielais un neredzamais Lāčplēsis. Mēs ticam, ka Ahasvēram — mūžīgajam klaidonim — būs jākrīt.

Atkal sāksies garīgās un materiālās dzīves jauncelsme. Nevaram pielaist, ka starp tautām un tautās būs noziedzīgi spēki, kas gribēs apsmiet tautas dvēseli un tautas garu. Ahasvēriski domājošos elementus piemeklēs bojā eja. Mēs, latvieši, esam pārliecināti, ka uzvara piederēs tiem, uz kuru karogiem rakstīti vissvētākie vārdi: «Gods un varonība». Mēs ticam labā uzvarai pār ļauno! Mēs ticam, vēl reiz ticam un mūžam ticēsim!

Fr. Grīnbergs.

Amacona viļina...

Dienvidamerikas cīņa par gumiju

Pirms kāda laika amerikāņu žurnālisti un preses fotografi devās uz Amaconu, lai savai lasītāju publikai vārdos un attēlos paskaidrotu, kā Brazilija cenšas tikt galā ar ZASV gumijas trūkumu. Ziemeļamerikai 1943. gadā nepieciešams 600.000 t gumijas. Līdz šim tomēr ir izdevies sagādāt tikai pusi no šī daudzuma. Brazilijas gumijas raža īstenībā nemaz nav tik liela. Šinī gadā to aplēš uz 250.000 t, bet nākamajā — uz 350.000 t.

Neraugoties uz to, amerikāņu laikraksti Brazilijas «gumijas kauju» apraksta tik plaši un lieliski, it kā tā nozīmētu Ziemeļamerikas gumijas bada beigas. Mēnešiem ilgi gumijas sabiedrības meklēja strādniekus. Savākt šim nolūkam 50.000 vīru nebija viegla lieta. Lai savāktu Amaconas gumijas mežiem nepieciešamo darba spēku, uzdevumam bija jāpieiet ar lielu propagandistisku veiksmi. Tā esot bijusi liela laime, rakstīja amerikāņu laikraksti, ka Ziemeļbrazilijas provincei Gaerai pēkšņi uzbrucis liels sausums, kas pilnīgi iznīcinājis visu ražu un iedzinis zemniekus galīgā trūkumā. Rokas nauļai un plakātiem ar uzrakstu «Amacona viļina» bija attiecīga iedarība. Lielākā zemnieku daļa ļāvās kuģos aizvesties uz Belēmu un no turienes ar dzelzceļu uz Manaosu. Atlikušie 1500 km bija jāveic laivās.

Kā jau arvienu šādos gadījumos, amerikāņu žurnālisti jauno gumijas tecinātāju dzīvi cenšas ietīt lētas romantikas spožumā. Arī viņu ziņojumos arvien no jauna atkārtojas vārdi «Amacona viļina». Gumijas meklētājus salīdzina ar pirmajiem vēsturiskajiem kolonistiem, un laikraksti apgalvo, ka kaučuka meklētāju «apstrādātā» territorija esot desmitkārt lielāka par Amerikas rietumiem. Ar īsiku kaučuka mednieki apkopšot 300 miljonus heveas koku. Igimo ciema tuvumā, Amaconas augštecē ir izaugušas lielas baraku nometnes, kur gumijas tecinātāji apmetušies uz dzīvi. Bet uz Amaconu devās ne tikai caur neražu līdz kreklam noplicinātie zemnieki. Šeit sastopami visdažādāko arodu pārstāvji. Pirmā kārtā kaučuka tecinātājos pieteicās tie elementi, kas negribēja iet kara klausībā. Labāk jau tad par gumijas tecinātāju un neatkarīgu mežinieku, nekā krist Eiropā par Amerikas «kultūru»! Gumijas sabiedrības uz jauno gumijas novadu aizsūtīja arī inženieļus un nodokļu ierēdņus, pārvaldniekus, ārstus un mašīnrakstītājas. Ar viena gada laikā pie Amaconas gūtajām pieredzēm tomēr nav apmierinātas nedz ZASV, nedz arī Brazilijas valdība. Brazilieši apgalvo, ka Ziemeļamerika nedodot pietiekami daudz kuģu telpas strādnieku un techniско ierīču transportam. Arī transports no Amaconas uz ZASV amerikāņu gumijas fabrikām velkoties pārāk gausi. Ļoti steidzamos gadījumos gan ir pieejami arī lidaparāti, kas saspiestās jēlgumijas plāksnes nogādā uz Ameriku, taču tagad ir pierādījies, ka šāds transporta veids jēlgumiju ārkārtīgi sadārdzina. Lai paaugstinātu gumijas produkciju, ir jau pasākts izlietot arī zemākās kvalitātes gumijas koku sulu, taču amerikāņu gumijas fabrikas atsakoties to pieņemt. Iekāms Brazilijas gumijas piegāde uz ZASV funkcionēs pareizi, vēl ir jāatrisina daža laba sarežģīta problēma.

Arī 50.000 gumijas meklētāju dzīvei Amaconas mūža mežos vēl jāieiet pareizās sliedēs. Iekāms gumijas meklētājs iemācās izdarīt heveas koka mizā pareizo griezienu, paiet mazākais trīs mēneši. Tā kā vairums atnācēju ir dēkaiņi, kam pie regulārā darba grūti pierast, pārvaldniekiem un uzraugiem disciplīnu uzturēt nākas ļoti grūti. Atkārtoti jāpiedzīvo, ka no rīta darbā ierodas tikai puse tecinātāju, kaut arī čaklie vācēji saņem speciālas prēmijas. Par vienu mārciņu gumijas piena maksā 20 centavosu. Lielākā tecinātāju daļa tomēr neinteresējas par peļņu vien, viņiem rūp arī tas, kā šo naudu izdot. Gumijas tecinātāji ir hazardisti, kas labi zina, ka atgriezties civilizācijā viņiem ir ārkārtīgi maz izredžu, jo vairāk tamdēļ, ka jau pirmajās nedēļās jaunā gumijas novada dažādajos rajonos izcēlās visādas sērgas, jo trūka ārstu un medikamentu. Neskaitāmi gumijas meklētāji nomira, neiemācījušies izdarīt pat parezo griezienu gumijas koka mizā. Lai paceltu strādnieku garastāvokli, gumijas sabiedrības bija spiestas līdz ar techniskajām ierīcēm un speciālistiem atgādāt uz Amaconu arī dažādas tautas izpriecas. Līdz ko kļuva zināms, ka pie Amaconas atkal var nopelnīt naudu, uz Brazilijas mūža mežiem sāka plūst dažādi abu dzimumu laimes bruņinieki.

Tā Amacona piedzīvo otru spožuma periodu. Pirmais nožēlojamā kārtā beidzās tad, kad anglim seram Vikhemam bija izdevies nozagt gumijas koka sēklas. Brazilijas valdība ir iekārtojusi arī speciālu policijas apsardzibu, nosūtot uz Amaconu dažas armijas vienības, jo gumijas novadu ikdienas dzīvi nevar mērot ar parastajiem mērogiem. Tāpat kā senāk, gumijas meklētāju sabiedrībā nazim un pistolei piekrīt ļoti ievērojama loma, bet ieroču nēsāšanu gumijas meklētājiem nevar aizliegt. Tieši pretēji — jau parakstot līgumu, gumijas tecinātājus uzaicina cītīgi vingrināties ar šaujamiem ieročiem, jo Brazilijas mūža mežos var sastapt ne tikai gumijas kokus, bet arī dažādus četr- un divkājainus bestijas, no kuriem daudzinātie galvu mednieki ir visbīstamākie. Lai gumijas tecinātājiem nebūtu jāmēro pārāk tāls ceļš, ja tie grib tikt no savas naudas vaļā, gumijas sabiedrības ir iekārtojušas savas kantīnes un dažādus balagānus. Cenas ir ļoti augstas, to izskaidro ar grūto un dārgo transportu. Pamatojoties uz savām ZASV gūtajām pieredzēm, kantīņu pārvaldnieki gādā par to, lai gumijas meklētāji pakāpeniski iekultos parādos. Ja kādam vairs nav naudas, tas parakstā bonu un saņem mēneša izpeļņai atbilstošu vērtību vai nu naudā vai precēs. Šādā kārtā sabiedrības savus gumijas meklētājus tur cieši aiz apkakles, un tie nevarēs tikt no darba prom arī tad, kad Amaconā tos vairs «neviļinās».

AICINĀJUMS

iestāžu, uzņēmumu un skolu vadītājiem

Tautas Palīdzības Daugavpils pilsētas organizācijas priekšnieks aicina visus Daugavpils iestāžu, uzņēmumu un skolu vadītājus pieteikt līdz š. g. 22. oktobrim plkst. 10 Tautas Palīdzības birojā Viesturа ielā 68 rakstiski, personīgi vai pa tālruni 3060 darbiniekus, kas piedalīsies Tautas Palīdzības rudens ziedojumu vākšanā, minot, vai darbinieki ziedojumu vākšanā piedalīsies ar kārbiņām, vai listēm.

Daina Dzelme.

Trimdinieka dziesma

Es jūtu: tālu, tālu
No manas dzimtenes
Kā ūdens rozi bālu
Vējš klusas sveikas nes.

Es jūtu: smaržo sili
Un ievas ziedēt sāk;
Ceļ bāriņš gaisa pili,
Kur mātei ciemos nākt.

Sauc mani senās takas,
Kur ziedos smaržo dārzs.
Kā ūdens manā akā
Nav citur vīns tik gards.

Kaut vēl tik brīdi kļūtu
Šai zemē svētītā,
Man saldi dusēt būtu
Reiz dzimtā kapsētā.

Pie debesu vārtiem

Vinca Krēves-Mickevičusa stāsts

Tulkojis K. Duncis

(2. turpinājums).

— Varbūt, ka tev taisnība. Mežu zagu arī es. Bet vai tu domā, ka tādēļ mums nav ko bīties?

— Nezinu, bet es nebīstos.

Klusēdami gāja tālāk. Jau arī zvaigznes bija pavisam tuvu.

— Redzi, es neticēju, ka zvaigznes ir debesu lodziņi. Tagad redzi, — Kukis ar pirkstu parādīja zvaigznes.

— Tur gaišs un, acīm redzot, silts... Un atkal apklusa...

— Sāki man, brāl, vai tad tiešām tu nevienam neesi nodarījis nekā ļauna? — it kā atbildēdams savām domām, atkal jautāja Kukis.

— Kā lai nebūtu, varbūt, ka arī daudziem ko nodarīju, bet es nekad par to nedomāju, pat arī tagad nē. Daudz ko darīju, bet vai tas bija labs, vai ļauns, par to es nekad nedomāju, pat arī tagad nē.

— Nu, bet vai tu arvien lūdzi Dievu, vai skaitīji pātarus? Es bieži vien šajā ziņā biju nolaidīgs, it sevišķi darbu laikā.

— Es pavisam to nedarīju. Un kā es varēju lūgties, ja nepratu nekādas lūgšanas, ja neviens man tādas nebija iemācījis. Bet varbūt ka arī mācīja, kad biju mazs, bet aizmirsu. Pātarus tomēr vienmēr skaitīju — ik rītā un vakarā, ja nebiju piedzēries...

— Redzi, mums abiem ir kā bīties. Vai nebūtu labāk mums griezties atpakaļ un nogriezties citā ceļā?

— Nē, es, brāl, iešu taisni. Citā ceļā vēl pagūsim nogriezties, ja neielaidīs debesis. Kādēļ steigties, kur nevajag? Redzi, arī debesu vārti tuvu...

Un tā sarunādamies, abi pienāca pie debesu vārtiem.

III

Kad tā sarunādamies abi pienāca pie debesu vārtiem, pēkšņi sāka pūst skarbs vējš un lielām pārslām snigt sniegs. Taču savāds bija šis sniegs, kādu zemes iedzīvotāji nebija redzējuši: kur tik nokrita pārsla, tur uzliesmoja, un tādēļ debesu vārti izskatījās kā uguns ielenkti, liesmojoši.

Visu to ieraudzījis, Kukis ganu virsaiti tūliņ satvēra aiz svārku stūra:

— Redzi, redzi, kas notiek! Es taču tev teicu, ka nevajadzēja nākt pa šo ceļu. Tagad vajadzēs griezties atpakaļ.

— Kur atpakaļ?

— Tur, kur ceļi dalās. Mums vajadzēs nogriezties citā ceļā.

— Tātad, tu gribi, lai mēs ceļotu uz šķīstītavu vai elli?

— Kur visi, tur arī mēs. Ne par velti šajā ceļā bez mums negāja neviena dvēsele. Bet tur, pats taču redzēji, cik bija bīskapu, mācītāju un citādu izglītotu kungu?

— Domā, ka tur būs labāk? Nē, brāl. Jo tur, kā stāsta, vajadzēs ugunī degt! Labāk te mazliet pacietīsim, nekā kad tur vajadzētu ilgāku laiku degt liesmās. Bet ja nu esam aizsnieguši debesu vārtus, vajag klauvēt.

Kukis pakasīja pakausi...

— Brāl, ka tomēr bail...

— Tikai nebīsties. Otro reizi tāpat vairs nemirsim.

— Kā tad cilvēks lai te nebīstas, ka svētais Pēteris, kā cilvēki stāsta, esot varenāks pat par bīskapiem.

— Lai viņš ir un paliek varenāks par bīskapiem, vai tad es ēdu viņa maizi, ja man viņa vajag bīties? Nē, brāl, es, dzīvodams zemes virsū, arī neviena nebijos, tad kādēļ lai tagad man vajadzētu bīties, kad esmu jau miris.

Un viņš sāka stipri klauvēt pie debesu vārtiem. Aiz vārtiem neviens neatbildēja, tikai atbalss bija tik skaļa, it kā vasaru mežā.

Jons Kukis sarāvās aiz baltēm, sametās kuprī un atvilkās mazliet attālāk.

Pēc kāda brīža viņpus vārtiem bija dzirdami soļi. Likās, gāja kāds ļoti vecs, tikko vairs pavilkdams kājas.

— Kas tur tik neatlaidīgi klauvē, ka man iztraucēja pat snaudienu? — jautāja tas, kas palēnām pienāca pie vārtiem.

— Vai tikai jūs nebūsiet svētais Pēteris? — pajautāja Kazis Guģis.

— Jā, es esmu svētais Pēteris. Bet ko tev vajag? Ko te mētājies kā dvēsele bez cerības?

— Kas man atliek iesākt, ja es vakar nomiru un man nav kur palikt.

— Bet kas tad tu tāds esi, no kurienes nāc, un kādēļ tu domā, ka man tevi jāielaiž debesīs?

— Esmu Kazis Guģis — ganu virsaitis no Ramūnu sādžas. Vakar nomiru, un kur lai es ietu, ja nē uz debesīm.

— Protams, ka ne uz debesīm. Kas debesīs jāielaiž, par to man jau iepriekš paziņo, bet par tevi es nekā neesmu dzirdējis.

Mazliet nogaidījis, vēl piemetināja.

— Dzirdēju, zvani skanēja kāda tur Jona Kuka dēļ, tātad par viņu esmu dzirdējis, bet par Kazi Guģi nekā nedzirdēju.

— Tātad manis dēļ zvanīja, — nopriecājies ierunājās Jons Kukis un drošāk pievirzījās pie debesu vārtiem.

— Kā es dzirdu, tad jūs tur divi gaidiet? — izbrīnējās svētais Pēteris.

— Kā tad, ka divi, bet ne viens, — viņam atbildēja Guģis. — Atver drīzāk vārtus, svētais Pēter, un ielaid mūs debesīs. Te ir ļoti nepatīkami stāvēt aiz vārtiem.

— Kā es drīkstu tevi te ielaist, ja es nezinu, kur tev vajag doties. Varbūt uz šķīstītavu, vai pat uz elli?

— Es pats zinu tīri labi, svētais Pēter, kur man vajag, un ja lūdzos debesīs, tad saprotams, ka te arī vajag, bet kādēļ tev par mani neviens nepaziņoja, es nemaz neesmu vainīgs, bet gan tavi eņģeļi, kam vajadzēja paziņot.

— Bet kādēļ tevis dēļ neskanēja pat baznīcas zvani? Varbūt tu neesi katolis jeb varbūt nomiri kā katolim nepiederas?

— Katolis, tiešām īsts katolis, — draudzīgi aizstāvēdams, apliecināja Jons Kukis: — bet mazliet burvis, tādēļ Dievs viņam neļāva nomirt kā mirst labs katolis.

— Dzirdi, dzirdi, ko saka tavs draugs, — svētais Pēteris izbrīnējās. — Dzīvodams zemes virsū, bīji burvis, arī nomiri bez mācītāja! Kā gan tevi tādu es varu ielaist debesīs?

— Vai tādēļ es esmu vainīgs, kanākdams no šī kaimiņa bērēm, kas te stāv līdz ar mani un runā vīsādas aplamības, nomaldījos un nosalu. Vēlēdamies nokļūt mājās, es nokļuvu staignājā.

— Nemelo! Kā gan, gribēdams nokļūt būdiņā, varēji nokļūt staignājā.

— Atgadījās man tāda nelaime, bet kā tā atgadījās, es pats nezinu. Varbūt, ka tā nebūtu nemaz arī atgadījusies, ja es viņa bērēs nebūtu mazliet iedzēries.

— Kā redzu, tad tu nodarbojies ar burvestību, vēl žūpoji un piedzēries nomiri bez grēku piedošanas!

— Atgadījās, ka dažreiz arī kārtīgi piedzēros, bet gan nekad par daudz.

— Dzēra, svētais Pēter, un vēl kā dzēra, — atkal iejaucās Kukis. — Ne reizi mēģināju viņu bārt, bet kur nu tev, var tāds gan klausīs. Tikai izsmēja mani. Nevajadzētu viņu ielaist debesīs, lai tādēļ pacieš mazliet šķīstītavā.

— Dzirdi, ko runā tavs draugs? Un tu vēl uzdrošinies lauzties debesīs. Ej, ej, no kurienes esi atnācis!..

Un svētais Pēteris, kā to varēja spriest pēc soļiem, apgriezās un gāja atpakaļ, žvadzinādams vārtu atslēgas. Bet ganu virsaitis tik stipri ar dūrēm sāka dauzīt vārtus, ka debesu vārtu saimnieks bija spiests griezties atpakaļ.

— Kādēļ atkal klauvē un veltīgi trokšņo? Vai nedzirdēji, ko tev pateicu! — viņu dusmīgi sabāra svētais Pēteris.

— Man jāklauvē un jātrokšņo, ja tu, svētais Pēter, runā aplam. Vai tādēļ, ka cilvēks dzīvodams mazliet iedzēra, ir jau tā apgrēkojies, ka viņu debesīs pat nevar ielaist! Tu taču pats, dzīvodams zemes virsū, dzēri kādās tur kāzās. Vai jau plemirsi?

— Dzert tiešām dzēru, bet ar šo savu rīcību nevienam nenodarīju ļaunu, tikai saimniekam un jāunlaulātiem sagādāju prieku.

— Bet vai es dzerdams esmu kādam nodarījis ļaunu, pasaki, svētais Pēter?

Pēc maza klusuma svētais Pēteris ierunājās:

— Taisnība, par to nekā neesmu dzirdējis. Debesīs sūdzību nebija.

— Bet, svētais Pēter, — atkal nenocietās Kukis: — viņš krogu apmeklēja biežāk nekā baznīcu. Un tādēļ viņš aizdusmoja ne vienu cilvēku vien, tādēļ arī es ne reizi viņu bāru.

— Dzirdi, dzirdi, — nopriecājās svētais Pēteris: — ko par tevi runā tas labais cilvēks. Un tādēļ tik viegli tevi negribu ielaist debesīs.

(Turpmāk vēlāk.)